

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **filologia rosyjska**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Rzeszowski w Rzeszowie**

Data przeprowadzenia wizytacji: **13 – 14 listopada 2023 r.**

Warszawa, 2023

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	7
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	14
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	23
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	33
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	37
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	42
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	45
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	47
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	51
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	54
5. Załączniki:	57
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	57

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Alina Orłowska, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Anna Warda, ekspert PKA
2. prof. dr hab. Joanna Getka, ekspert PKA
3. mgr Michał Horajski, ekspert ds. pracodawców
4. Wojciech Jarosz, ekspert ds. studenckich
5. mgr Michał Goszczyński, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku filologia rosyjska prowadzonym Uniwersytet Rzeszowski w Rzeszowie została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2023/2024. Kierunek filologia rosyjska jest oceniany przez Polską Komisję Akredytacyjną po raz pierwszy.

Postępowanie oceniające odbyło się zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej stacjonarnie przez Polską Komisję Akredytacyjną. Przed rozpoczęciem stacjonarnej wizytacji dokonano podziału obowiązków pomiędzy ekspertami biorącymi udział w pracach zespołu oceniającego. Ponadto w porozumieniu z koordynatorem wizytacji wyznaczonym z ramienia Uczelni ustalono szczegółowy harmonogram przebiegu wizytacji wraz z uwzględnieniem kluczowych spotkań z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Zgodnie z procedurą postępowania oceniającego przed wizytacją zespół oceniający dokonał analizy danych i informacji zawartych w raporcie samooceny i załącznikach do raportu przedłożonych przez władze Uczelni. Wizytację poprzedzono spotkaniami wewnętrznymi zespołu oceniającego, które posłużyły wymianie wstępnych refleksji na temat ocenianego kierunku studiów. Podczas spotkań omawiano kryteria oceny oraz formułowano pytania dotyczące poszczególnych standardów jakości kształcenia. Ponadto dokonano ostatecznego potwierdzenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji, w tym spotkań oraz podziału odpowiedzialności pomiędzy członkami zespołu oceniającego w trakcie wizytacji. Przed wizytacją zespół wytypował do oceny prace dyplomowe i prace etapowe oraz wybrał zajęcia do hospitacji.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z władzami Uczelni, osobami odpowiedzialnymi za realizację procesu kształcenia na wizytowanym kierunku, w tym z autorami raportu samooceny, Samorządem Studenckim, z reprezentacją studentów oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku filologia rosyjska, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, z osobami odpowiedzialnymi za praktyki, umiędzynarodowienie procesu kształcenia, wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz politykę jakości kształcenia. Spotkanie z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego na wniosek Uczelni odbyło się z wykorzystaniem środków komunikowania się na odległość, przy czym członkowie zespołu oceniającego łączyli się z terenu Uczelni. W trakcie wizytacji przeprowadzono również hospitacje zajęć dydaktycznych oraz dokonano wizytacji bazy dydaktycznej oraz biblioteki w zakresie przeznaczonym dla studentów ocenianego kierunku. Dokonano

również przeglądu udostępnionej przez Uczelnię dokumentacji dotyczącej m.in. realizacji procesu kształcenia, w tym prac dyplomowych i etapowych, praktyk zawodowych, umiędzynarodowienia, funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz wsparcia studentów w procesie kształcenia i osiągnięcia efektów uczenia się.

Wymiana informacji pomiędzy członkami zespołu oceniającego odbywała się na bieżąco podczas spotkań zaplanowanych zgodnie z harmonogram wizytacji. Spotkania te posłużyły ekspertom do systematycznego podsumowywania oceny spełnienia kryteriów wyznaczonych w ramach przydzielonej odpowiedzialności. Przed zakończeniem wizytacji odbyło się spotkanie podsumowujące zespołu oceniającego, podczas którego potwierdzono pozyskanie wszystkich niezbędnych informacji w celu zapewnienia oceny kryteriów w powierzonym zakresie oraz omówiono pierwsze spostrzeżenia, o których poinformowano władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

W wyniku ścisłej współpracy członków zespołu oceniającego, a w szczególności sekretarza zespołu z koordynatorem wizytacji wyznaczonym z ramienia Uczelni na bieżąco prowadzono koordynację działań wspierających sprawny i zgodny z harmonogramem przebieg wizytacji.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	filologia rosyjska	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	językoznawstwo - 85% (dyscyplina wiodąca) literaturoznawstwo –11% nauki o kulturze i religii – 4%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów /180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	90 godz. / 8 ECTS	
Specjalności /specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	- język rosyjski i angielski w biznesie - język rosyjski i angielski w ruchu granicznym i obsłudze lotniska - język rosyjski i angielski w turystyce - język rosyjski i angielski w przestrzeni medialnej - translatoryka	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom		
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	37	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2000 godz.	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	130 ECTS	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	113 ECTS	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	59 ECTS	-

Nazwa kierunku studiów	filologia rosyjska	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	językoznawstwo - 80% (dyscyplina wiodąca) literaturoznawstwo –12% nauki o kulturze i religii – 8%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestrów /120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	30 godz. / 7 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	• <i>język rosyjski i angielski w biznesie</i> • <i>język rosyjski i angielski w dyplomacji</i> • <i>translatoryka</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom		
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	17	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	900 godz.	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	101 ECTS	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	64 ECTS	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	50 ECTS	-

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium niespełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione częściowo

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku filologia rosyjska (studia stacjonarne I i II stopnia, profil ogólnoakademicki) wpisują się w misję i strategię rozwoju Uczelni, która ukierunkowana jest na rozwijanie umiejętności współpracy niezależnie od różnic ideowych i politycznych, kształtowanie postawy dążenia do prawdy, otwartości na wiedzę i nowe idee w poszanowaniu godności człowieka, szacunku do tożsamości historyczno-kulturowej regionów i państw oraz przygotowanie do pełnienia funkcji społecznych i publicznych. Cele kształcenia zostały zarysowane w sposób bardzo ogólnikowy i sprowadzają się do stwierdzenia, że absolwenci posiadają stosowne dla danego stopnia studiów kompetencje językowe z języka rosyjskiego (B2+ dla studiów I stopnia i C1 dla studiów II stopnia) i drugiego języka obcego (B2 po studiach I stopnia i B2+ po studiach II stopnia), mają opanowaną wiedzę ogólną z zakresu nauk humanistycznych, nabyte umiejętności translatoryczne oraz są przygotowani do podjęcia pracy w różnych instytucjach i przedsiębiorstwach po ukończeniu jednej z pięciu specjalności na studiach I stopnia (*język rosyjski i angielski w biznesie, język rosyjski i angielski w turystyce, translatoryka, język rosyjski i angielski w ruchu granicznym i obsłudze lotniska, język rosyjski i angielski w przestrzeni medialnej*) oraz jednej z trzech na studiach II stopnia (*język rosyjski i angielski w biznesie, translatoryka, język rosyjski i angielski w dyplomacji*).

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku filologia rosyjska na studiach I stopnia są przyporządkowane do trzech dyscyplin naukowych: językoznawstwo (85% punktów ECTS niezbędnych do ukończenia kierunku – dyscyplina wiodąca), literaturoznawstwo (11%), nauki o kulturze i religii (4%), natomiast na studiach II stopnia dyscypliną wiodącą jest również językoznawstwo (80%), pozostałe dyscypliny to literaturoznawstwo (12%) i nauki o kulturze i religii (8%). Przyporządkowanie do dyscypliny wiodącej – językoznawstwa oraz literaturoznawstwa jest zasadne, ponieważ odpowiada profilowi kształcenia filologicznego i specjalistycznego, jakie jest prowadzone na ocenianym kierunku oraz koncepcji kształcenia, która znajduje odzwierciedlenie w efektach uczenia się sformułowanych dla studiów I i II stopnia w zakresie zajęć, które są przyporządkowane do tych dyscyplin. W zakresie dyscypliny językoznawstwo na studiach I stopnia są przewidziane następujące zajęcia: *gramatyka opisowa języka rosyjskiego, gramatyka kontrastywna rosyjsko-polska, język staro-cerkiewno-słowiański, wstęp do translatoryki, język rosyjski XX/XXI wieku (zajęcia do wyboru)*; na studiach II stopnia: *lingwistyka tekstu, gramatyka funkcjonalna języka rosyjskiego, translatoryka tekstów specjalistycznych, teoria przekładu, przekład ustny i pisemny*. Z dyscypliną literaturoznawstwo w programie studiów I stopnia powiązane zostały zajęcia: *historia literatury rosyjskiej, gatunki dziennikarskie*; na studiach II stopnia: *najnowsza literatura rosyjska, arcydzieła prozy rosyjskiej*. Natomiast przyporządkowanie kierunku na obu poziomach do dyscypliny: nauki o kulturze i religii nie jest uzasadnione koncepcją kształcenia. Ponadto zajęcia powiązane w programie studiów z tą dyscypliną mają charakter subsydiarny wobec kluczowych aspektów koncepcji kształcenia i programu studiów, a efekty uczenia przewidziane dla tych zajęć są realizowane jedynie w przypadku wyboru zajęć (studia I stopnia) lub specjalności realizującej te zajęcia (studia II stopnia): w programie studiów I stopnia są to tylko zajęcia do wyboru - *kinematografia rosyjska* (sem. 3) i *socjokulturowe realia rosyjskiego obszaru językowego* (sem. 6); na studiach II stopnia

zajęcia *kultura krajów anglojęzycznych* są zaplanowane tylko dla specjalności *język rosyjski w dyplomacji*.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku filologia rosyjska są powiązane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dwóch dyscyplinach, do których jest przypisany kierunek – językoznawstwo i literaturoznawstwo. Badania pracowników realizujących kształcenie na kierunku obejmują zagadnienia z zakresu językoznawstwa porównawczego i stosowanego oraz literatury rosyjskiej różnych okresów historycznych z uwzględnieniem aspektów związanych z kulturą literacką i kulturą Rosji. Wyniki badań są publikowane w pracach naukowych i czasopismach w kraju i za granicą, pracownicy prezentują je na konferencjach naukowych, uzyskują granty i są podstawą awansów zawodowych. Kompetencje badawcze zdobywają też studenci, którzy pod opieką merytoryczną pracowników przygotowują wystąpienia konferencyjne bądź publikacje naukowe. Do działalności naukowej studenci są również przygotowywani na zajęciach seminaryjnych, które są przyporządkowane jednej z dyscyplin naukowych: językoznawstwo lub literaturoznawstwo.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku filologia rosyjska są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym zawodowego rynku pracy, co jest widoczne na poziomie kształcenia specjalnościowego. Na studiach I stopnia realizowane są specjalności: (*język rosyjski i angielski w biznesie, język rosyjski i angielski w turystyce, translatoryka, język rosyjski i angielski w ruchu granicznym i obsłudze lotniska, język rosyjski i angielski w przestrzeni medialnej*) oraz jednej z trzech na stopniu II (*język rosyjski i angielski w biznesie, translatoryka, język rosyjski i angielski w dyplomacji*). Zajęcia realizowane w ramach tych specjalności mają na celu wyposażenie studentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne adekwatne do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Do tej grupy na studiach I stopnia Uczelnia zalicza zajęcia: *język angielski w biznesie, angielska korespondencja handlowa, język rosyjski w biznesie, rosyjska korespondencja handlowa, rosyjska marka handlowa, zarys prawa celnego i transportowego, język rosyjski w obsłudze celnej, język rosyjski w obsłudze granicznej, język rosyjski w logistyce i spedycji, język rosyjski w obsłudze lotniska, język angielski w turystyce międzynarodowej, język angielski w obsłudze granicznej, język angielski w logistyce, język angielski w obsłudze lotniska, język rosyjski w turystyce, język angielski w turystyce, pilotaż turystyczny, translatoryka rosyjskich tekstów ekonomicznych, translatoryka rosyjskich tekstów prawnych, wprowadzenie do zawodu tłumacza przysięgłego, warsztaty w przekładzie ustnym, wprowadzenie do zawodu dziennikarza, język rosyjski w mediach, język angielski w mediach*; na studiach II stopnia zajęcia: *translatoryka rosyjskich tekstów ekonomicznych, język rosyjski w biznesie międzynarodowym, język rosyjski w dyplomacji, język rosyjski w służbie konsularnej, język angielski w komunikacji międzynarodowej, translatoryka tekstów specjalistycznych, przekład ustny i pisemny*.

Koncepcja i cele kształcenia, zgodnie z deklaracjami różnych grup interesariuszy, są ustalane we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi (w szczególności nauczycielami akademickimi i studentami, którzy w toku spotkań z zespołem oceniającym wskazywali, że mają wpływ na program studiów w formie opiniowania przedstawionych przez Radę programową jednostki propozycji lub zgłaszania zaproponowanych ze strony studentów zmian programowych). Udział interesariuszy zewnętrznych wynika przede wszystkim z formalnej i nieformalnej współpracy ocenianego kierunku z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego i dotyczy głównie kształcenia specjalnościowego na studiach I i II stopnia. Przy opracowywaniu koncepcji kształcenia specjalnościowego wykorzystywane są też sugestie podmiotów, w których studenci ocenianego kierunku odbywają praktyki zawodowe. Praktykodawcy mieli wpływ, jak wskazywano, na kształt obecnie proponowanych specjalności na studiach I i II stopnia.

Koncepcja kształcenia na kierunku filologia rosyjska nie uwzględnia nauczania i uczenia się na odległość. Nauczanie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w ostatnich latach nie wynikało z założeń koncepcyjnych, lecz stanowiło reakcję na sytuację wywołaną pandemią.

Wykaz efektów uczenia się na kierunku filologia rosyjska dla studiów I stopnia obejmuje 11 efektów w kategorii wiedzy, 11 – umiejętności i 6 – kompetencji społecznych. Wykaz efektów uczenia się zakładanych dla studiów II stopnia obejmuje 7 efektów w kategorii wiedzy, 10 – umiejętności i 5 – kompetencji społecznych. Deskryptory dla tych efektów, zarówno dla efektów kierunkowych, jak i efektów dla zajęć są w większości przypadków sformułowane nieprawidłowo. W wykazie efektów kierunkowych dla studiów I stopnia jedynie efekt K_W01 w zakresie wiedzy poprawnie określa odniesienie stanu zaawansowania wiedzy do odpowiedniego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji, ale odniesienie kierunku do „dyscyplin właściwych dla programu studiów o kierunku filologia rosyjska” jest sformułowane w sposób nieczytelny (dyscypliny właściwe, czyli jakie?): „zna w zaawansowanym stopniu wybrane fakty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę z zakresu dyscyplin właściwych dla programu studiów o kierunku filologia rosyjska” (efekt K_W01). Pozostałe deskryptory odnoszące się do efektów są albo źle sformułowane (K_W02, K_W03, K_W04, K_W05, K_W07, K_W08, K_W11), albo są efektem w innym zakresie, np. K_W06 jest efektem w zakresie umiejętności, a nie wiedzy, a efekty K_W09 i K_W10, to efekty w zakresie kompetencji społecznych. Deskryptory efektów w zakresie umiejętności z kolei określają czynności, jakich podejmuje się student (np. dobiera, formuje, analizuje, prezentuje) a nie na to, czy te czynności potrafi bądź umie wykonywać. Jedynie deskryptory określające poziom opanowania języka rosyjskiego lub innego języka obcego (K_U08) oraz kompetencje społeczne są sformułowane prawidłowo. Podobnie rzecz się ma z efektami uczenia się sformułowanymi dla studiów II stopnia.

Efekty uczenia się zdefiniowane dla ocenianego kierunku nie odpowiadają deskryptorom przewidzianym dla 6 i 7 poziomu PRK. W kierunkowych efektach uczenia się dotyczących wiedzy dla studiów I stopnia jedynie w efekcie K_W01 („zna w zaawansowanym stopniu wybrane fakty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę z zakresu dyscyplin właściwych dla programu studiów o kierunku filologia rosyjska”) oraz w efekcie K_W02 dla studiów II stopnia („posiada pogłębioną wiedzę w zakresie najważniejszych tendencji rozwojowych oraz metodologii badań poszczególnych subdyscyplin właściwych dla programu studiów na kierunku filologia rosyjska”) jest właściwie określony poziom głębi wiedzy, jaką ma posiadać student. W zakresie umiejętności dla I stopnia wszystkie deskryptory nie są zgodne z 6 poziomem PRK (np. K_U01 „wyszukuje, analizuje, ocenia, selekcjonuje i wykorzystuje informacje związane z dyscyplinami naukowymi w obrębie filologii rosyjskiej”, czy też K_U04 „przygotowuje prace pisemne w różnych formatach w języku rosyjskim i angielskim”). Określenia zastosowane w deskryptorach nazywają czynności wykonywane przez studenta, a nie to, że student potrafi je wykonywać), natomiast dla studiów II stopnia zgodnie z 7 poziomem PRK są sformułowane jedynie efekty: K_U01 („potrafi dobierać źródła oraz informacje z nich pochodzące, dokonywać ich krytycznej oceny, analizy, syntezy oraz twórczej interpretacji i prezentacji”), K_U07 („potrafi prowadzić debatę w języku rosyjskim i angielskim”), K_U08 („potrafi kierować pracą zespołu”). Pozostałe podobnie jak w przypadku stopnia I nazywają czynności, a nie to, że student potrafi je wykonywać (np. K_U03 „formuje i testuje hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi, wyciąga logiczne wnioski”; K_U09 „współdziała z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmuje wiodącą rolę w zespołach”).

Efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych dla I i II stopnia studiów są zdefiniowane prawidłowo, zgodnie z adekwatnym poziomem 6 i 7.

Nieadekwatność względem poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji ma miejsce również w większości efektów uczenia się sformułowanych dla zajęć i grup zajęć na studiach I i II stopnia.

Efekty uczenia się dla kierunku filologia rosyjska są specyficzne dla poszczególnych rodzajów zajęć i zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach, do których jest przypisany kierunek. Są też zgodne z zakresem działalności naukowej, jaka jest prowadzona w tych dyscyplinach na Uczelni. Potwierdzają to wykazy literatury, jakie są zamieszczone w sylabusach poszczególnych zajęć.

Kierunkowe efekty uczenia się oraz efekty uczenia się dla zajęć lub grup zajęć uwzględniają rozwijanie kompetencji badawczych oraz przygotowanie studentów do prowadzenia badań lub uczestniczenia w badaniach. Efekty uczenia się uwzględniają osiągnięcie umiejętności językowych w zakresie języka rosyjskiego dla studiów I stopnia na poziomie min. B2 ESOKJ, dla studiów II stopnia – na poziomie min. C1 ESOKJ. W efektach uczenia się dla studiów I stopnia uwzględniono osiągnięcie kompetencji językowych w zakresie dodatkowego języka obcego na poziomie biegłości min. B2 ESOKJ, a II stopnia na poziomie B2+. **Rekomenduje się** jednoznacznie zgodnie z ESOKJ określanie poziomu biegłości językowej.

Efekty uczenia się zarówno kierunkowe, jak i zajęciowe (oprócz efektów w zakresie kompetencji społecznych) nie są sformułowane w sposób zrozumiały i prawidłowy, co uniemożliwia stworzenie systemu ich weryfikacji i oceny. Przykładowo, w zestawie efektów uczenia się w zakresie wiedzy dla studiów I stopnia w sposób niezrozumiały i nieprawidłowy są sformułowane efekty: „rozumie kompleksową naturę języka rosyjskiego i angielskiego oraz ich złożoność” (K_W02); „zna podstawową terminologię filologiczną w języku rosyjskim, angielskim i polskim” (K_W03); „wykazuje znajomość podstawowych mechanizmów funkcjonowania języka w szczegółowym odniesieniu do języka rosyjskiego i porównawczym do innych języków” (K_W05); „posiada wiedzę dotyczącą metod badawczych w zakresie dyscyplin powiązanych z kierunkiem filologia rosyjska” (K_W07). Niektóre z efektów przypisanych do tych z zakresu wiedzy są w rzeczywistości efektami w zakresie umiejętności (np. „potrafi rozpoznawać rodzaje znaków i tekstów kultury oraz przeprowadzać ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod właściwych dla dyscyplin związanych z kierunkiem filologia rosyjska” (K_W06).

W zakresie umiejętności natomiast określane są jedynie czynności, które wykonuje student, a nie to, że te czynności umie lub potrafi je wykonywać: np. „wyszukuje, analizuje, selekcjonuje i wykorzystuje informacje związane z dyscyplinami naukowymi w obrębie filologii rosyjskiej” (K_U01); „przygotowuje prace pisemne w różnych formatach w języku rosyjskim i angielskim” (K_U04). Do grupy efektów w zakresie umiejętności błędnie włączone zostały efekty w zakresie kompetencji społecznych: „planuje i organizuje pracę samodzielną oraz w zespole”, „współdziała z innymi osobami w ramach prac zespołowych”, które też zostały sformułowane w niepoprawny sposób.

Taka sama sytuacja ma miejsce w przypadku efektów wiedzy na II stopniu studiów: np. „zna najważniejsze nurty, fakty i zjawiska językoznawcze i kulturoznawcze w obrębie języka rosyjskiego i angielskiego oraz literaturoznawcze w obrębie języka rosyjskiego” (K_W02); „ma świadomość fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji” (K_W04); „zna podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości” (K_W07). W obrębie efektów dotyczących umiejętności, np.: „formuje i testuje hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi, wyciąga logiczne wnioski” (K_U03), czy też efekt K_U09, który powinien się odnosić do kręgu efektów dotyczących

kompetencji społecznych, a nie umiejętności: „współdziała z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmuje wiodącą rolę w zespołach”.

Podobna sytuacja ma dotycząca błędnych sformułowań efektów uczenia się w zakresie wiedzy i umiejętności lub nieodpowiednich odniesień efektów do poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji ma miejsce również w przypadku efektów dotyczących zajęć lub grup zajęć na studiach I i II stopnia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia dla kierunku filologia rosyjska, studia I i II stopnia wpisują się w misję i strategię Uniwersytetu Rzeszowskiego, zostały przypisane do dyscyplin językoznawstwo, literaturoznawstwo oraz dyscypliny nauki o kulturze i religii, ale faktycznie mieszczą się jedynie w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo oraz są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w Uczelni w tych dwóch dyscyplinach. Koncepcja i cele kształcenia są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dwiema z trzech dyscyplin, do których jest przypisany kierunek (językoznawstwo i literaturoznawstwo), odpowiadają profilowi ogólnoakademickiemu, są specyficzne dla poszczególnych rodzajów zajęć i zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinie językoznawstwo i literaturoznawstwo oraz z zakresem działalności naukowej, jaka jest prowadzona w tych dyscyplinach na Uczelni. Efekty uczenia się są opisane w sposób nie w pełni trafny i nie umożliwiają stworzenia systemu weryfikacji stopnia osiągnięcia wiedzy i umiejętności przez studentów. Nie w pełni także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji. Efekty uczenia się w zakresie kompetencji językowych uwzględniają osiągnięcie kompetencji językowych w zakresie języka rosyjskiego na poziomie B2 (studia I stopnia) i C1 (studia II stopnia) oraz dodatkowego języka obcego na poziomie B2 (I stopień) i B2+ (II stopień).

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja kryterium częściowo spełnione wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. nieuzasadnionego koncepcją i celami kształcenia przypisania kierunku do dyscypliny nauki o kulturze i religii;
2. stosowania w opisie efektów uczenia się kierunkowych i dla zajęć niewłaściwych dla odpowiedniego poziomu PRK deskryptorów w zakresie wiedzy i umiejętności.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

1. Zaleca się przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych zgodnie z koncepcją i celami kształcenia określonymi dla kierunku;

2. Zaleca się sformułowanie kierunkowych efektów uczenia się dla studiów I i II stopnia na kierunku oraz efektów uczenia się dla zajęć zgodne z wymaganiami odpowiednio dla poziomu 6 lub 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji.
3. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Na studiach I stopnia na kierunku filologia rosyjska przewidziano kształcenie w ramach pięciu specjalności: *język rosyjski i angielski w biznesie, język rosyjski i angielski w turystyce, translatoryka, język rosyjski i angielski w ruchu granicznym i obsłudze lotniska, język rosyjski i angielski w przestrzeni medialnej*. W planie każdej specjalności treści programowe podzielono na przedmioty ogólne (w tym *wychowanie fizyczne, technologia informacyjna, podstawy przedsiębiorczości, ochrona własności intelektualnej*, przedmiot ogólnouczelniany (wybieralny); przedmioty podstawowe (w tym: *praktyczna nauka języka rosyjskiego, praktyczna nauka języka angielskiego, gramatyka opisowa języka rosyjskiego*); przedmioty kierunkowe (*historia rosyjskiego obszaru językowego, historia literatury rosyjskiej, wiedza o akwizycji i nauczaniu języków obcych, język staro-cerkiewno-słowiański, gramatyka kontrastywna rosyjsko-polska, podstawy dydaktyki języków obcych* oraz przedmioty kierunkowe do wyboru; z dwóch zaproponowanych zajęć studenci wybierają jedno (*kinematografia rosyjska/język rosyjski XX/XXI w., socjokulturowe realia rosyjskiego obszaru językowego/podstawy języka ukraińskiego, najnowsze tendencje w nauczaniu języków obcych/rosyjski język prawa, seminarium licencjackie*). Obok tych zajęć każda z pięciu specjalności oferuje pulę przedmiotów odzwierciedlających jej specyfikę i ukierunkowanych na wykształcenie umiejętności i przyswojenie wiedzy specyficznej dla niej.

Na studiach II stopnia realizowane są trzy specjalności (do wyboru): *język rosyjski i angielski w biznesie, język rosyjski i angielski w dyplomacji, translatoryka*. W programie studiów II stopnia wyodrębniono grupę przedmiotów ogólnych (*strategie przedsiębiorcze*, przedmiot ogólnouczelniany (wybieralny), przedmioty podstawowe (*praktyczna nauka języka rosyjskiego, praktyczna nauka języka angielskiego*), przedmioty kierunkowe (*lingwistyka tekstu, najnowsza literatura rosyjska, arcydzieła prozy rosyjskiej, społeczno-polityczny obraz współczesnej Rosji, gramatyka funkcjonalna języka rosyjskiego*), przedmioty kierunkowe do wyboru (*seminarium magisterskie*) oraz grupę przedmiotów specyficznych dla określonej specjalności.

Treści programowe dla obu poziomów studiów są zdominowane przez wiedzę i umiejętności powiązane z kształtowaniem biegłości językowej oraz kształtowaniem postaw społecznych. Treści programowe zarówno na studiach I jak i II stopnia są zgodne z efektami uczenia się. Zasadnicza uwaga dotycząca treści programowych dotyczy zajęć, które mają formę ćwiczeń lub konwersatoriów. W zapisach treści programowych dla tych form zazwyczaj pomijane są treści dotyczące efektów przyporządkowanych umiejętnościom i kompetencjom społecznym. **Rekomenduje się** uzupełnić treści programowe wymienionych wyżej form zajęć w taki sposób, aby ujmowały również efekty w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych, które są wymienione w sylabusie danych zajęć.

Treści programowe są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach językoznawstwo, literaturoznawstwo, do których jest przyporządkowany kierunek oraz zakresem działalności naukowej Uczelni w tych dyscyplinach. Natomiast w przypadku dyscypliny nauki o kulturze i religii, do której została przyporządkowana koncepcja kształcenia na studiach I stopnia (4%) i II (8%) stopnia, treści programowe zajęć przyporządkowanych do tej dyscypliny odzwierciedlają aktualny stan wiedzy, ale nie wnikają w metodologię i teoretyczne podstawy przedmiotów reprezentujących tę

dyscyplinę. Działalność naukowa pracowników ocenianej jednostki realizujących kształcenie na kierunku nie jest powiązana z tą dyscypliną.

Treści programowe są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów I i II stopnia i uwzględniają w obrębie dyscyplin, do których jest przyporządkowany kierunek stosowne treści o charakterze zaawansowanym i pogłębionym dotyczące ogólnej wiedzy filologicznej, terminologii, teorii i metodologii w zakresie językoznawstwa, literaturoznawstwa powiązaniach filologii z innymi naukami humanistycznymi i społecznymi, wiedzę o kompleksowej naturze języka rosyjskiego i angielskiego, rozwoju historycznym języka rosyjskiego, literaturze rosyjskiej a także językach specjalistycznych.

Czas trwania studiów na kierunku filologia rosyjska (6 semestrów – studia I stopnia i 4 semestry – studia II stopnia) oraz nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS (180 ECTS / 120 ECTS) konieczny do ukończenia studiów zapewniają osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się i zaplanowanych treści programowych.

W programie studiów wskazano, że studenci na studiach uzyskują w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia następującą liczbę punktów ECTS: filologia rosyjska studia I stopnia 130 ECTS, czyli odpowiednio 72 % łącznej liczby punktów ECTS; filologia rosyjska studia II stopnia 101 ECTS, czyli odpowiednio 84% łącznej liczby punktów ECTS. Tym samym warunek, by co najmniej połowa programu studiów była realizowana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów został spełniony. Oznacza to, że samodzielne przygotowanie się do zajęć (np. przygotowanie do zajęć, przygotowanie się do zaliczenia, lektura tekstów na zajęcia) nie wymaga od studenta dużego nakładu pracy własnej. Przegląd sylabusów wskazuje jednak, że liczba punktów ECTS przypisanych do poszczególnych zajęć na studiach I i II stopnia nie jest w pełni adekwatna do nakładu podanych wyżej wartości ECTS i odpowiednich przeliczników procentowych uwzględniających godziny zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia i samodzielną pracę studenta (np. przygotowanie pisemnych prac domowych, przygotowanie do sprawdzianów, przygotowanie do zajęć, lektura tekstów na zajęcia lub na zaliczenie/egzamin). Ponadto na wizytowanym kierunku stosowane są zasady niezgodne ze stanowiskiem interpretacyjnym PKA nr 7/2020 - dotyczącym sposobu uwzględniania konsultacji w bilansie punktów ECTS/nakładu pracy studenta. Po pierwsze - udział w egzaminie nie może być liczony w bilansie, ponieważ nie jest to czas poświęcony na naukę. To jest procedura weryfikacji. Po drugie - np. wymiar 20 godzin konsultacji dla przedmiotu *translatoryka rosyjskich tekstów ekonomicznych* oznaczałby, że każdy student miałby za sobą takie 20 godzin konsultacji, co w rzeczywistości jest niewykonalne.

Rekomenduje się urealnienie oszacowania nakładu pracy własnej studentów niezbędnego do osiągnięcia zakładanych dla zajęć efektów uczenia w odniesieniu do poszczególnych zajęć.

Sekwencja zajęć podana w planie studiów jest prawidłowa. W planie studiów I stopnia w pierwszych trzech semestrach założono intensywne sukcesywne rozwijanie kompetencji językowych studentów oraz zajęcia kierunkowe o charakterze propedeutycznym i związane z wiedzą ogólną. Zajęcia specjalnościowe są wprowadzone od semestru trzeciego po osiągnięciu przez studentów odpowiednich kompetencji językowych z praktycznej nauki języka rosyjskiego i angielskiego. Na studiach II stopnia natomiast zajęcia specjalnościowe rozpoczynają się od pierwszego semestru pierwszego roku studiów. Utworzenie grupy realizującej zajęcia z danej specjalności jest możliwe, jeśli zostanie ona wybrana przez minimum 15 studentów (chyba, że liczba studentów na roku jest niższa).

Układ zajęć w planie studiów jest odpowiedni w stosunku do charakteru nauczanych treści, zapewnia osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Poszczególne zajęcia zaplanowane zostały w harmonogramie zajęć w sposób poprawny i równomierny, a ich sekwencja jest dostosowana do specyfiki kształcenia na filologii.

Zajęcia na kierunku filologia rosyjska prowadzone są w formie wykładów, laboratoriów i seminariów. Zajęcia prowadzone są w grupach nie większych niż 15 osób co wynika z niedużej liczby studentów na poszczególnych latach studiów I i II stopnia. Proporcje zajęć realizowanych w poszczególnych formach nie budzą zastrzeżeń. Zarówno na studiach I, jak i II stopnia przeważają formy zajęć sprzyjające aktywnej postawie studenta i rozwijaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych potrzebnych do prowadzenia badań filologicznych zgodnie z ogólnoakademickim profilem studiów. Dobór form zajęć jest różnorodny i powiązany ze specyfiką poszczególnych zajęć oraz zapewnia osiąganie założonych efektów uczenia się w zakresie zaawansowanej lub pogłębionej wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Program studiów I stopnia umożliwia wybór zajęć, którym przypisano 59 ECTS, na studiach II stopnia zapewniono wybór zajęć w wymiarze 50 ECTS. Zapewniona została więc na obu poziomach studiów możliwość samodzielnego kształtowania ścieżki kształcenia przez studenta. Do puli zajęć wybieralnych zaliczono na studiach I stopnia zajęcia związane z wybraną przez studentów specjalnością (40 ECTS) oraz wybieralne zajęcia w semestrze 3, 4 i 6 tj. *kinematografia rosyjska/język rosyjski XX/XXI wieku* (2 ECTS); *socjokulturowe realia rosyjskiego obszaru językowego/podstawy języka ukraińskiego* (2 ECTS); *najnowsze tendencje w nauczaniu języków obcych/rosyjski język prawa* (1 ECTS); *seminarium licencjackie* (12 ECTS). Na stopniu II wybór specjalności określa pulę przedmiotów wybieralnych (32 ECTS), należy do nich również *seminarium magisterskie* (16 ECTS). Na obu poziomach do grupy przedmiotów wybieralnych należy też przedmiot ogólnouczelniany (2 ECTS).

Program studiów I i II stopnia ocenianego kierunku obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach: językoznawstwo i literaturoznawstwo. Do tej grupy zajęć Uczelnia zalicza w programie studiów I stopnia m. in. takie zajęcia jak: *praktyczna nauka języka rosyjskiego* (61 ECTS), *gramatyka opisowa języka rosyjskiego* (18 ECTS), *historia literatury rosyjskiej* (15 ECTS), *wiedza o akwizycji i nauczaniu języków obcych* (2 ECTS), *gramatyka kontrastywna rosyjsko-polska* (2 ECTS), *podstawy dydaktyki języków obcych* (1 ECTS), *kinematografia rosyjska / język rosyjski XX/XXI wieku* (2 ECTS), *seminarium licencjackie* (12 ECTS). Łącznie 113 ECTS. W programie studiów II stopnia Uczelnia zalicza do tej grupy m.in. zajęcia: *praktyczna nauka języka rosyjskiego* (37 ECTS), *lingwistyka tekstu* (3 ECTS), *gramatyka funkcjonalna języka rosyjskiego* (8 ECTS), *seminarium magisterskie* (16 ECTS). Łącznie 64 ECTS. Do grupy zajęć powiązanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową Uczelnia nieprawidłowo zaliczyła na obu poziomach studiów zajęcia *praktyczna nauka języka rosyjskiego*, ukierunkowane na budowanie komunikacyjnych kompetencji językowych, a także zajęcia *kinematografia rosyjska* (studia I stopnia), które nie spełnia tego warunku, ponieważ nauczyciele akademicy realizujący kształcenie na kierunku nie prowadzą badań naukowych w tym zakresie. Wyłączenie tych zajęć z puli zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach do których został przyporządkowany kierunek skutkuje niespełnieniem ustawowego wymogu.

W programie studiów I i II stopnia uwzględniono zajęcia z *praktycznej nauki języka rosyjskiego* jako języka wiodącego kierunku filologia rosyjska oraz zajęcia z *praktycznej nauki języka angielskiego*. Studenci po ukończeniu studiów I stopnia osiągają biegłość językową w zakresie języka rosyjskiego na

poziomie min. B2 ESOKJ, a po ukończeniu studiów II stopnia studiów - na poziomie minimum C1 ESOKJ. W zakresie drugiego języka obcego (język angielski) student osiąga po I stopniu studiów poziom biegłości językowej B2 ESOKJ, a po II stopniu studiów poziom B2+ ESOKJ.

W programie studiów wskazano wymagane rozporządzeniem w sprawie studiów zajęcia odniesione do dziedziny nauk społecznych. Na I stopniu studiów przyporządkowano im 5 ECTS (*podstawy przedsiębiorczości* – 2 ECTS, *ochrona własności intelektualnej* – 1 ECTS, przedmiot ogólnouczelniany – 2 ECTS). Na II stopniu studiów przyporządkowano im 6 ECTS (*strategie przedsiębiorcze* – 1 ECTS, przedmiot ogólnouczelniany – 2 ECTS, *społeczno-polityczny obraz współczesnej Rosji* – 3 ECTS).

Program studiów na ocenianym kierunku co do zasady nie przewiduje zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Stosowane w ostatnich latach rozwiązania nie wynikały z założeń koncepcyjnych, lecz stanowiły reakcję na sytuację wywołaną pandemią. Uczelnia umożliwia nauczycielom akademickim i studentom wykorzystywanie w procesie kształcenia platformy e-learningowej działającej na Portalu Edukacyjnym.

Metody kształcenia wykorzystywane podczas zajęć przewidzianych programem studiów są zróżnicowane i specyficzne dla formy zajęć, skorelowane z zakładanymi dla zajęć i grup zajęć efektami uczenia się, są zorientowane na aktywizację studenta. Najczęściej stosowane metody dydaktyczne to: wykłady, prezentacje multimedialne, realizacja projektów indywidualnych i grupowych, elementy dramy, ćwiczenia fonetyczne, leksykalno-gramatyczne, analiza tekstów, dyskusja, burza mózgów, gry symulacyjne, inscenizacja, praca w parach i grupach.

Stosowane metody są zgodne z formami zajęć i umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

W doborze metod kształcenia na ocenianym kierunku wykorzystywane są najnowsze osiągnięcia dydaktyki. Na wykładach, które mają często formę wykładów konwersatoryjnych wykorzystywane są prezentacje oraz materiały multimedialne. Na zajęciach laboratoryjnych dominuje dialog, dyskusja, ćwiczenia w parach lub grupach i również wykorzystuje się pomoce audiowizualne, co potwierdziły hospitowane zajęcia. Metody kształcenia na wizytowanym kierunku uwzględniają aktualne osiągnięcia dydaktyki akademickiej i aktywizują studentów.

Metody dydaktyczne stosowane na poszczególnych zajęciach stymulują studentów do samodzielności, dokonywania wyborów, podejmowania decyzji, wchodzenia w interakcje oraz pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się, co potwierdziły obserwacje na hospitowanych zajęciach.

Metody dydaktyczne stosowane na zajęciach ocenianego kierunku umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej, prac badawczych w zakresie dwóch dyscyplin, do których jest przyporządkowany kierunek (językoznawstwo, literaturoznawstwo) lub udziału w działalności naukowej oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym również zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, które studenci mogą poznawać w ramach programu studiów (np. technologie informacyjne).

Stosowane na ocenianym kierunku metody dydaktyczne umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka rosyjskiego co najmniej na poziomie B2 ESOKJ w przypadku studiów I stopnia lub C1 ESOKJ na poziomie studiów II stopnia. Na studiach I i II stopnia na ocenianym kierunku przewidziano zajęcia z drugiego języka obcego (angielski) na poziomie biegłości językowej B2 ESOKJ po I stopniu studiów i B2+ po II stopniu.

Praktyki zawodowe na kierunku filologia rosyjska zostały zaplanowane w programie zarówno na studiach I, jak i II stopnia na wszystkich przewidzianych specjalnościach. Praktyki na studiach I stopnia są realizowane są po 4 semestrze, na studiach II stopnia po 2 semestrze. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk zawierają następujące nieprawidłowości: efekty w zakresie wiedzy dotyczą tylko wiedzy związanej z celem, organizacją i funkcjonowaniem instytucji - miejscem praktyk, przy czym dla studiów I stopnia deskryptory są nieprawidłowo sformułowane: „ma podstawową wiedzę o celach, organizacji i funkcjonowaniu instytucji związanych z wybraną specjalnością” (EK_01, I stopień); „ma pogłębioną wiedzę o celach, organizacji i funkcjonowaniu instytucji związanych z wybraną specjalizacją” (EK_01, II stopień). Efekty uczenia się na obu poziomach studiów nie wskazują na wykorzystanie podczas praktyk wiedzy zdobytej podczas studiów na określonym stopniu i specjalności, lecz mówią tylko o „wykazaniu się odpowiednią do poziomu studiów pierwszego stopnia teoretyczną i praktyczną znajomością języka studiowanej specjalności” (I stopień), zaś na drugim stopniu efekt w zakresie umiejętności językowych z języka rosyjskiego jest określony na poziomie C2(!), przy czym w kierunkowych efektach uczenia się określony został poziom C1. Poziom językowy nie jest przy tym adekwatny do realnego poziomu znajomości języka rosyjskiego przez studenta podejmującego praktyki po 2 semestrze na II stopniu, ponieważ poziom B2 osiąga student po ukończeniu 6 semestru studiów I stopnia, a poziom C1 po 4 semestrze studiów II stopnia. Poza tym w efektach uczenia się dla praktyk na studiach II stopnia efekt EK_02 zawiera informację dotyczącą poszerzania umiejętności badawczych: „umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową po ukończeniu właściwej specjalności”. Kolejna nieprawidłowość dotyczy efektu związanego ze współpracą w grupie: w przypadku praktyk zawodowych na studiach I stopnia efekt z tym związany jest przypisany do efektów w zakresie umiejętności: „potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role” (efekt EK_05 powiązany z efektem kierunkowym K_U09 “współdziała z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmuje wiodącą w nich rolę”), natomiast na stopniu II ten sam efekt „potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role” (EK_03) jest powiązany z efektem kierunkowym K_K03 (“jest gotów wypełniać zobowiązania społeczne, współorganizuje działalność na rzecz środowiska społecznego, inicjuje działania na rzecz interesu publicznego”). **Rekomenduje się** weryfikację sposobu opisu efektów uczenia się na studiach I i II stopnia dla praktyk zawodowych.

Treści programowe dla praktyk na obu stopniach studiów nie zostały sformułowane prawidłowo, gdyż:

- są tożsame dla studiów I i II stopnia, chociaż mają służyć osiągnięciu odmiennych efektów uczenia się: studia I stopnia - “Poznanie zakładów pracy (przedsiębiorstw, firm, instytucji, urzędów) oraz zaznajomienie się z różnymi stanowiskami pracy i czynnościami związanymi z funkcjonowaniem danej instytucji. Poznawanie środowiska zawodowego; Zdobywanie doświadczeń w samodzielnym i zespołowym wykonywaniu obowiązków zawodowych; Współdziałanie z opiekunem praktyk w ramach powierzanych studentowi zadań; Analiza i interpretacja zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń z życia zawodowego”; studia II stopnia - “Poznanie zakładów pracy (przedsiębiorstw, firm, instytucji, urzędów) oraz zaznajomienie się z różnymi stanowiskami pracy i czynnościami związanymi z funkcjonowaniem danej instytucji. Poznawanie środowiska zawodowego; Zdobywanie doświadczeń w samodzielnym i zespołowym wykonywaniu obowiązków zawodowych. 3. Współdziałanie z opiekunem praktyk w ramach powierzanych studentowi zadań. 4. Analiza

i interpretacja zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń z życia zawodowego”;

- nie są specyficzne dla zakresów działalności zawodowej powiązanej ze specjalnością, dla której przewidziana jest praktyka;
- są w całości uzależnione od decyzji praktykodawcy i zadań wyznaczonych przez niego;
- nie są określone w sposób odpowiadający specyfice kierunku i stopniowi studiów;

Na studiach I stopnia wymiar praktyk wynosi 90 godzin/8 ECTS, na studiach II stopnia – 30 godzin/7 ECTS. Oszacowanie nakładu pracy studenta szczególnie na studiach II stopnia (145 godzin) jest zawyżone, a wymienione w sylabusach formy pracy własnej: przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp. nie odnoszą się w żaden sposób do praktyki zawodowej. **Rekomenduje się** weryfikację wymiaru punktów ECTS przypisanych do praktyk na studiach II stopnia. Umieszczenie praktyk po 4 semestrze na stopniu I i po 2 semestrze na stopniu II jest właściwe, gdyż student w wyniku realizacji programu studiów osiąga wystarczający poziom kompetencji pozwalających mu na osiąganie efektów przewidzianych dla praktyk.

Dobór miejsc praktyk jest dowolny – Uczelnia nie przedstawiła katalogu firm, w których są realizowane praktyki studentom. W przypadku, gdy student sam nie wskaże miejsca praktyk opiekun praktyk sugeruje, gdzie mu, gdzie mógłby się ją realizować. Samodzielnie wybrane miejsca praktyk przez studenta, są co prawda akceptowane przez opiekuna praktyk, ale nie są weryfikowane przed podjęciem praktyki przez studenta, nie gwarantują więc, że student osiągnie zakładane efekty uczenia się.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk określone są w regulaminie praktyk. Obejmują one wypełnioną dokumentację praktyk, czyli: dziennik programowej praktyki zawodowej, zaświadczenie o odbyciu programowej praktyki zawodowej podpisane przez osobę upoważnioną z instytucji, w której student odbył praktyki oraz arkusz uwag i spostrzeżeń o odbytej praktyce z oceną opisową obejmującą różne aspekty odbywanej praktyki podpisany przez zakładowego opiekuna praktyk. Do tych dokumentów załączane jest 5 przetłumaczonych przez studenta w ramach odbytej praktyki tekstów. Komplet tych dokumentów jest podstawą do weryfikacji i zaliczenia praktyk przez uczelnianego opiekuna praktyk na kierunku filologia rosyjska.

Wymogi dotyczące weryfikacji praktyk zawodowych w sylabusach praktyk I i II stopnia są określone bardzo ogólnie („pozytywna ocena przebiegu praktyki przez opiekuna praktyki z ramienia Instytucji; właściwie udokumentowany przebieg praktyk”) i nie odnoszą się do efektów uczenia się. Natomiast dość szczegółowe kryteria oceny są zawarte w arkuszu uwag i spostrzeżeń o odbytej praktyce.

Analiza udostępnionych przez Uczelnię trzech kompletów dokumentacji dotyczącej praktyk pokazuje, że ocena instytucjonalnego opiekuna praktyk nie zawsze jest w pełni profesjonalna (np. „studentka cudownie wykonywała różne polecenia”). Przedstawione dzienniki praktyk zawierają lakoniczne, ale konkretne i zróżnicowane wpisy, które umożliwiają identyfikację czynności wykonywanych przez praktykanta, zaś informacje o ich jakości zawarte są w arkuszu uwag i spostrzeżeń. Tabela weryfikacji efektów w dzienniku potwierdza, że oceny stopnia osiągnięcia efektów zawartych w sylabusie dokonuje opiekun instytucjonalny, a opiekun uczelniany dokonuje oceny wtórnej, na podstawie oceny opiekuna instytucjonalnego. Uczelniany opiekun zalicza więc praktykę na zasadzie zaufania w słuszność oceny opiekuna praktyk w danej instytucji oraz dokumentacji zawierającej próbki prac

tłumaczeniowych studenta, które tylko w jednym przypadku są zweryfikowane przez opiekuna praktyk w danej instytucji (biuro tłumaczeń) i zawierają naniesione poprawki.

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się przez opiekuna praktyk co prawda ma charakter kompleksowy, ale odbywa się tylko na podstawie oceny opiekuna praktyk w danej instytucji. Zaliczenie praktyk przez kierunkowego opiekuna praktyk opiera się więc na pobieżnym, zazwyczaj dość lakonicznym opisie zakresu prac wykonanych przez studenta podczas praktyk i wystawionej ocenie, co nie jest wystarczające do kompleksowej i rzetelnej oceny realizacji zakładanych efektów.

Opiekunem praktyk z ramienia Uczelni jest jedna osoba, co jest wystarczające przy niewielkiej liczbie studentów ocenianego kierunku. Opiekun z ramienia instytucji, w której student odbywa praktyki, to zazwyczaj jedna osoba wyznaczana przez przyjmujący zakład pracy. Uczelnia nie określiła wymogów jakościowych stawianych zakładowemu opiekunowi praktyk. Ich weryfikacja odbywa się, jak wynika ze spotkań zespołu oceniającego z opiekunem praktyk, jedynie telefonicznie, ponieważ miejscem praktyk nie zawsze jest miasto, w którym znajduje się Uczelnia. W zasadach przeprowadzania praktyk umieszczona jest informacja, że hospitacje praktyk mają formę osobistą, mogą być przeprowadzone za pomocą kontaktu telefonicznego lub z wykorzystaniem innych środków komunikacji na odległość. Forma ta zależy od decyzji Dziekana odpowiedniego Kolegium, który decyduje o formie hospitacji w porozumieniu z koordynatorem praktyk, mając na względzie specyfikę kierunku studiów.

Miejsca praktyk, które są znane opiekunowi praktyk z racji tego, że praktyki już się w nich wcześniej odbywały i zostały już zweryfikowane przez opiekuna kierunkowego praktyk, spełniają wymogi związane z infrastrukturą i wyposażeniem tych miejsc zgodnym z potrzebami procesu nauczania i uczenia się oraz umożliwiają one osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się i prawidłową realizację praktyk. Natomiast nie można tego powiedzieć o miejscach praktyk, które są nieznane kierunkowemu opiekunowi praktyk, czy też znane tylko z telefonicznej rozmowy z opiekunem praktyk, w związku z czym nie wiadomo, czy infrastruktura i wyposażenie tych miejsc umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

W Uczelni obowiązują przepisy wewnętrzne regulujące odbywanie praktyk (Regulamin Studiów, Zarządzenie Rektora w sprawie organizacji programowych praktyk zawodowych). Określają one cele praktyk, miejsca praktyk, zasady organizacji, terminy odbywania praktyk, zadania dziekana w zakresie organizacji praktyk, zadania koordynatorów praktyk na poszczególnych kierunkach odpowiedzialnych za organizację i nadzór nad praktykami oraz zakres ich współpracy z instytucjonalnymi opiekunami praktyk, obowiązki studenta, a także warunki zaliczenia praktyk. Dodatkowy dokument ogólnouczelniany określa zasady hospitacji praktyk, które na ocenianym kierunku są przeprowadzane fakultatywnie. Wytyczne dotyczące kryteriów, jakie mają spełniać placówki, w których studenci mogą odbywać praktyki zawodowe są bardzo ogólne, co oznacza, że student może odbywać praktykę w zasadzie w każdej funkcjonującej organizacji. Nie ma też reguł zatwierdzania i weryfikacji miejsca praktyki samodzielnie wybranego przez studenta. Zasady dotyczące uznania pracy zawodowej na poczet praktyki zawodowej określa Regulamin Studiów.

Chociaż w dokumencie określającym zasady realizacji praktyk zawodowych na Uczelni są lakonicznie sformułowane informacje o potencjalnych miejscach praktyk zawodowych, to kierunek nie dysponuje katalogiem firm i instytucji, w których studenci mogliby odbyć praktyki. Studenci sami szukają miejsca odbycia praktyk, a w przypadku ich niezalezienia kierunkowy opiekun praktyk wskazuje studentowi miejsce, gdzie może on odbyć praktykę. Zazwyczaj są to miejsca, w których pracują absolwenci kierunku lub te, w których te praktyki już się odbywały. W przypadku samodzielnego wyboru miejsca

przez studenta zgodnie z obowiązującymi na Uczelni dokumentami dotyczącymi praktyk, kierunkowy koordynator praktyk zatwierdza to miejsce, ale nie ma ustalonej procedury, jakie kryteria musi spełnić potencjalne miejsce praktyk, które wybrał samodzielnie student.

Wewnętrzne procedury jakościowe obowiązujące na Uczelni określają zasady przeprowadzania hospitacji praktyk zawodowych, ich liczbę i formę (stacjonarnie czy online) ustala dziekan Kolegium. W toku spotkań zespół oceniający ustalił, że na ocenianym kierunku odbywają się w danym roku akademickim dwie hospitacje telefoniczne. Nie udostępniono dokumentów, które by takie hospitacje potwierdzały. Nie ma też dokumentów będących weryfikacją miejsca praktyk ze strony studentów. Przyjęte procedury nie skutkują więc doskonaleniem programu praktyk i jego realizacji, ponieważ nie zdiagnozowały nieprawidłowości odnoszących się do sformułowanych efektów uczenia się, treści programowych czy doboru miejsc praktyki i ich infrastruktury, a także do opiekunów praktyk w zakładach pracy. Zatem system zapewnienia jakości w odniesieniu do praktyk nie działa skutecznie.

Zajęcia w poszczególnych dniach tygodnia nie są racjonalnie i zgodnie z zasadami higieny pracy zaplanowane. Na przykład studenci II roku I stopnia w poniedziałki rozpoczynają zajęcia o godz. 8.30, które trwają do godz. 10.00, potem do godz. 13.15 mają przerwę, a następnie od 13.15 do 16.45 mają zaplanowane trzy pary zajęć. Również w czwartek studenci mają 3 pary zajęć od godz. 9.30 do 14.30 z dwugodzinną przerwą od 10.00 do 12.00. Podobnie sytuacja wygląda na III roku I stopnia, gdzie studenci we wtorki i czwartki mają dwu i trzygodzinne przerwy pomiędzy zajęciami. Prawidłowe rozplanowanie zajęć ma jedynie miejsce na I roku studiów II stopnia, natomiast na roku II drugiego stopnia studenci w czwartki też mają dwugodzinną przerwę. **Rekomenduje się** rozplanowanie zajęć, które umożliwia studentom funkcjonowanie na Uczelni zgodnie z zasadami higieny pracy i umożliwienie im efektywnego wykorzystania czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielną naukę.

Harmonogram weryfikacji i oceny efektów uczenia się jest wyważony, studenci we wszystkich semestrach dysponują podobnym czasem, który mogą wykorzystać na pracę własną w celu przygotowania do weryfikacji efektów uczenia się. Ostatnie semestry na każdym stopniu studiów nie są przeciążone egzaminami i dzięki temu studenci mają więcej czasu na finalizację pracy dyplomowej. Liczba egzaminów przewidziana w poszczególnych semestrach jest bardzo zróżnicowana. Na I stopniu studiów: w semestrze I – 0, w semestrze II – 3, w semestrze III – 3, w semestrze IV – 4, w semestrze V – 2, w semestrze VI – 1. Na II stopniu studiów: w semestrze I – 3, w semestrze II – 3, w semestrze III – 4, w semestrze IV – 0.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe określone dla zajęć i grup zajęć są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w Uczelni w tych dyscyplinach.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób

prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Program, organizacja i nadzór nad realizacją praktyk zawodowych, dobór miejsc ich odbywania, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów instytucjonalnych nie w pełni zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Organizacja procesu nauczania nie zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z:

1. niezapewnienia w programie studiów I i II stopnia w wymaganym wymiarze punktów ECTS puli zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek;
2. sformułowania efektów uczenia się oraz treści programowych dla praktyk zawodowych, które nie uwzględniają założeń koncepcji kształcenia, są niejasno odniesione do obszarów działalności zawodowej, do której przygotowujący jest student, nie zapewniają kompleksowej weryfikacji efektów uczenia się oraz oceny stopnia osiągania efektów przez osobę zaliczającą praktyki po stronie Uczelni;
3. niejasnego określenia w dokumentach regulujących odbywanie praktyk wymogów, jakie spełniać powinny placówki, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, w tym nie określono zgodności profilów ich działalności z koncepcją i celami kształcenia na kierunku, nie określono szczegółowych procedur dotyczących zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta, wymagań wobec zakładowego opiekuna praktyki, a także zasad przeprowadzania stacjonarnych, a nie telefonicznych hospicjacji praktyk;
4. niezgodne z zasadami higieny pracy rozplanowanie zajęć na studiach I i II stopnia uniemożliwiające systematyczne uczenie się oraz efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

1. Zaleca się zapewnienia w wymaganym wymiarze punktów ECTS w programie studiów I i II stopnia puli zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek;

2. Zaleca się sformułowanie efektów uczenia się oraz treści programowych dla praktyk adekwatnie do założeń koncepcji kształcenia, a także ich odniesienia do obszarów działalności zawodowej, do której przygotowywany jest student, zapewnienie możliwości kompleksowej weryfikacji efektów uczenia się oraz oceny stopnia osiągania efektów przez osobę zaliczającą praktyki po stronie Uczelni;
3. Zaleca się uporządkowanie i doprecyzowanie w dokumentach regulujących odbywanie praktyk wymagań, jakie spełniać muszą placówki, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, wymagań wobec opiekuna praktyki studenckiej, określenie szczegółowych procedur dotyczących zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta, a także przeprowadzania stacjonarnych, a nie telefonicznych hospitacji praktyk.
4. Zaleca się opracowanie harmonogramu zajęć dla studiów I i II stopnia zgodnie z zasadami higieny pracy, w sposób umożliwiający studentom efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się.
5. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Rekrutacja na studia na kierunku filologia rosyjska odbywa się na podstawie Uchwały Senatu UR. Warunki rekrutacji, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są dostępne w systemie IRK, do którego odsyła kandydatów strona Uczelni. Przyjęcie na studia następuje na podstawie kompletu złożonych dokumentów. Postępowanie rekrutacyjne ma charakter konkursowy. W postępowaniu rekrutacyjnym na studia stacjonarne I stopnia na kierunku filologia rosyjska o profilu ogólnoakademickim przedmiotem podstawowym brany pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym jest język obcy nowożytny – wynik z części pisemnej egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym lub rozszerzonym (przelicznik – poziom podstawowy 1% = 1 pkt; poziom rozszerzony 1% = 2 pkt). Przedmiotem dodatkowym brany pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym jest język polski – wynik z części pisemnej egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym lub rozszerzonym. Kryterium dodatkowym w przypadku, gdy liczba kandydatów z tą samą liczbą punktów przewyższa limit wolnych miejsc na kierunek jest inny przedmiot zdawany na maturze na poziomie podstawowym lub rozszerzonym wskazany przez kandydata – wynik z części pisemnej egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym lub rozszerzonym. Znajomość języka rosyjskiego nie jest wymagana.

Zasady rekrutacyjne dla kandydatów na studia I stopnia są przejrzyste i selektywne. W zasadach rekrutacyjnych nie wskazano minimalnego progu punktowego umożliwiającego podjęcie kształcenia na kierunku, tj. nie określono minimalnego poziomu wstępnej wiedzy i umiejętności umożliwiających osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Lista rankingowa kandydatów na studia II stopnia ustalana jest na podstawie dyplomu ukończenia studiów I stopnia na kierunku filologia rosyjska bądź kierunkach pokrewnych, których absolwenci mają potwierdzoną znajomość języka rosyjskiego na poziomie co najmniej B2 (np. suplement, zaświadczenie o osiągniętych efektach kształcenia/uczenia się) lub posiadają certyfikat znajomości języka rosyjskiego na poziomie B2. W przypadku absolwentów kierunków, w których programie nie ma języka rosyjskiego

i nieposiadających certyfikatu obowiązuje rozmowa kwalifikacyjna w języku rosyjskim w zakresie praktycznej znajomości języka, gramatyki i literatury rosyjskiej. Kryterium kwalifikacyjne brane pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym na studia II stopnia na kierunku filologia rosyjska jest ocena na dyplomie studiów I stopnia. Kryterium dodatkowe w przypadku, gdy liczba kandydatów z tą samą liczbą punktów przewyższa limit wolnych miejsc na kierunek, stanowi średnia ocen z toku studiów I stopnia.

Zapewniony jest pełny udział osób z niepełnosprawnościami w procesie rekrutacyjnym. Kandydat z orzeczoną niepełnosprawnością, uniemożliwiającą mu udział w postępowaniu rekrutacyjnym, może skorzystać ze wsparcia oferowanego przez Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami UR (np. transport pomiędzy budynkami UR, tłumacz języka migowego, osobisty asystent itp.) może też skorzystać, na mocy decyzji Rektora UR z indywidualnego trybu rekrutacji.

Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów zapewniają możliwość ich identyfikacji oraz oceny ich adekwatności w odniesieniu do programu studiów i osiągniętych podczas ich trwania efektów uczenia się. W odniesieniu do całej Uczelni zostały one ustalone Uchwałą Senatu UR nr 463/06/2019 z dn. 27 czerwca 2019 r., koszty procedury zaś Zarządzeniem nr 82/2019 Rektora UR z dnia 10 grudnia 2019. Na Uczelni zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami na kierunek filologia rosyjska nie prowadzi się rekrutacji w trybie potwierdzania efektów uczenia się (Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 149/2023 Rektora UR z dnia 18 października 2023 r.)

Warunki i procedury ubiegania się o przyjęcie na studia na podstawie uznania efektów uczenia się uzyskanych na innej uczelni niż UR lub uczelni zagranicznej zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności. Są one określone stosownymi zapisami w regulaminie studiów. Warunki przenoszenia i uznawania zajęć zostały uszczegółowione warunkami specyficznymi dla kierunku filologia rosyjska. Przyjęcie na studia studenta studiującego uprzednio na innej uczelni odbywa się na podstawie oceny różnic programowych występujących pomiędzy kierunkiem poprzednich studiów i programem studiów na kierunku filologia rosyjska. Przed ew. zgodą rektora na przeniesienie wyznaczane są na podstawie analizy sylabusów różnice programowe. Przeniesienie może odbywać się z kierunku filologia rosyjska, realizowanym na innych uczelniach, a także kierunków uznanych za pokrewne do filologii rosyjskiej (lingwistyka stosowana z wiodącym językiem rosyjskim, roszoznawstwo, studia wschodnie, międzywydziałowa słowiańszczyzna wschodnia, język i kultura Rosji). Dopuszczono możliwość uznania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej, dla kandydatów studiujących również na innych kierunkach studiów o zbliżonym programie, pod warunkiem znajomości języka rosyjskiego: na studiach I stopni - dla roku II – na poziomie A2, dla roku III – na poziomie B1; na studiach II stopnia - dla roku I – na poziomie B2, dla roku II – na poziomie B2+.

Regulamin studiów określa również zasady uznawania efektów, uzyskanych w innej uczelni krajowej lub zagranicznej, co odbywa się po uzgodnieniu z osobą odpowiedzialną za wymianę akademicką wykazu zajęć równoważnych, co dokonuje się na podstawie analizy i weryfikacji efektów uczenia się przy zapewnieniu odpowiedniej liczby punktów ECTS, zbliżonych do przypisanych w programie studiów na kierunku, na którym odbywa studia w UR.

Proces dyplomowania na kierunku filologia rosyjska na studiach I i II stopnia jest regulowany postanowieniami Regulaminu Studiów oraz Regulaminem Dyplomowania Studentów w Kolegium Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 2 lutego 2023. Są to zasady uogólnione, niespecyficzne dla kierunku filologia rosyjska, nieuwzględniające np. regulacji dotyczących języka pracy

czy języka egzaminu dyplomowego. Dokumenty te określają m.in. sposób zapisu na seminarium i wskazania promotora pracy dyplomowej, zasady wyboru i zatwierdzania tematu, wymagania jakie powinna spełniać praca licencjacka oraz magisterska, zasady powoływania komisji do przeprowadzania egzaminu dyplomowego (w tym przewodniczącego i recenzenta), procedury antyplagiatowej (JSA), sporządzania recenzji przez promotora i recenzenta pracy oraz jej jawności, tj. możliwości udostępnienia recenzji na wniosek studenta, dokumentowania przebiegu egzaminu dyplomowego oraz analizy jakości prac dyplomowych.

Seminarium dyplomowe zarówno na studiach I i II stopnia obejmuje trzy semestry. Temat pracy dyplomowej powinien być powiązany z realizowanym kierunkiem studiów oraz kierunkowymi efektami uczenia się i jest wybierany, zgodnie z wyżej wskazanymi dokumentami w trakcie pierwszego semestru seminarium, tj. w przypadku studiów I stopnia pod koniec IV semestru studiów, w przypadku studiów II stopnia – w semestrze II.

Problem stanowi wybór tematu pracy dyplomowej na studiach I stopnia. Po pierwsze - pierwszy semestr seminarium licencjackiego stanowi wprowadzenie do zagadnień związanych z przygotowywaniem pracy licencjackiej i student nie dysponuje wówczas warsztatem metodologicznym; po drugie poziom znajomości - języka rosyjskiego, oscylujący wówczas zgodnie z zapisami programu studiów w granicach poziomu A2 nie pozwala na pełnowartościowe korzystanie z rosyjskojęzycznej literatury przedmiotu, a tym samym trafne zidentyfikowanie problemu podejmowanego tematu pracy dyplomowej. Zgodnie z zapisami określonymi w wymienionych dokumentach temat pracy dyplomowej powinien uwzględniać profil badawczy promotora. W związku z tym tematyka większości prac jest sugerowana przez promotora, nie odzwierciedla zatem w pełni potencjalnych zainteresowań badawczych studenta. W tej sytuacji trudno jest mówić o możliwości potwierdzenia przez studenta wszystkich założonych efektów uczenia w obszarze umiejętności i postaw. Dla przykładu, w roku 2022 obronionych zostało 24 prace licencjackie z czego 70% rozwija dwa zagadnienia: 9 prac to „analiza gniazda słowotwórczego” z wyjściowym przymiotnikiem (живой, молодой, низкий), czasownikiem (думать, играть) i rzeczownikiem (мороз, золото, душа, нога), a 8 kolejnych to: „propozycje testów językowych dla studentów-rusycystów” z tematu „mieszkanie” „dom”, „człowiek – wygląd zewnętrzny”, „święta”, „kuchnia rosyjska”, „sport”, „zdrowie”, „zabytki Rosji”.

Brak specyficznych dla kierunku regulacji związanych z wyborem tematów prac dyplomowych generuje sytuacje na pograniczu patologii, związanej z powielaniem tej samej struktury i treści w różnych pracach. Dla przykładu: prace magisterskie „Realizacja przedmiotu „Społeczno-polityczny obraz Rosji” w warunkach nauczania na odległość” oraz „Realizacja przedmiotu „Socjokulturowe realia Rosji” w warunkach nauczania na odległość” mają niemal tą samą strukturę, tak samo (w części tymi samymi słowami) sformułowane zadania badawcze.

W tym przypadku nawet jeśli nie uznać danych prac za noszące znamiona plagiatu to z całą pewnością nie można ich uznać za pisane samodzielnie, a w tym ujęciu zapewniające potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów (wśród tych, sformułowanych dla II stopnia studiów dla kierunku filologia rosyjska należy wymienić: K_W05 zna podstawowe pojęcia i stosuje zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego, K_U03 formuje i testuje hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi, wyciąga logiczne wnioski).

Składowe oceny na dyplomie to: 60% oceny ze studiów, 20% oceny pracy licencjackiej i 20% oceny z egzaminu dyplomowego. Proporcje te są uzasadnione w kontekście szacowania wysiłku studenta włożonego w tryb studiów oraz przygotowanie pracy dyplomowej.

Egzamin dyplomowy składany jest przed komisją, w której skład wchodzi: przewodniczący, promotor i recenzent pracy. W przypadku sytuacji nadzwyczajnej zamiast zarówno promotora, jak i recenzenta w komisji może zasiadać inny nauczyciel, w miarę możliwości specjalista z dyscypliny lub zajęć obejmujących tematykę egzaminu dyplomowego, posiadający co najmniej stopień naukowy doktora. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. Student przystępuje do egzaminu dyplomowego po udokumentowaniu uzyskania właściwej liczby pkt. ECTS, złożeniu pracy dyplomowej (praca zostaje poddana sprawdzeniu przez program antyplagiatowy), uzyskaniu pozytywnej opinii promotora sporządzonej na podstawie raportu antyplagiatowego oraz recenzji pracy sporządzonej przez promotora i recenzenta. Zasady te nie uwzględniają przebiegu egzaminu w dopuszczalnym regulaminem sytuacji, w której w komisji nie zasiadają promotor lub/i recenzent. Nie wiadomo, kto wówczas formułuje np. pytanie na egzaminie – członek komisji, czy promotor / recenzent. Kwestia ta jest o tyle istotna, że pytania na egzaminie dyplomowym mają być związane z pracą i szeroko rozumianym jej kontekstem.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są określone w regulaminie studiów na UR oraz uchwałami Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Humanistycznych. Zasady ogólne umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji i oceny osiągania efektów uczenia się. Stosowne zapisy regulaminu studiów zawierają wytyczne co do dostosowań trybu studiów, w tym metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

Obowiązujące na Uczelni zasady zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Ustalono zostały zasady zaliczenia roku studiów, semestru, zajęć, sformułowano jedną skalę ocen, terminarz zaliczeń, zasady możliwości poprawy. Zapewniono możliwość wglądu do dokumentacji egzaminacyjnej dla zainteresowanego. Oceniona praca pisemna jest udostępniana studentowi do wglądu na jego prośbę w ciągu 7 dni od zgłoszenia prośby. Egzaminator przechowuje prace pisemne studentów przez okres jednego roku, począwszy od daty przeprowadzenia egzaminu i/lub zaliczenia. Student może także zgłosić niezgodność danych do prowadzącego zajęcia/egzamin i/lub zaliczenie w terminie do 3 dni od dnia wprowadzenia oceny do systemu elektronicznego Uczelni, sformułowano również ogólne zasady procedury odwoławczej.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się sformułowane w regulaminie studiów określają tryb przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie. Wyniki egzaminów i/lub zaliczeń powinny być ogłoszone nie później niż 7 dni od daty przeprowadzenia egzaminu i/lub zaliczenia, z uwzględnieniem terminów sesji egzaminacyjnych. Jeżeli egzamin i/lub zaliczenie przeprowadzono w formie ustnej, wynik egzaminu i/lub zaliczenia jest podany do wiadomości studenta bezpośrednio po ich przeprowadzeniu.

Zasady przekazania informacji zwrotnej dotyczącej osiągnięcia efektów uczenia się na zakończenie studiów reguluje regulamin studiów oraz regulamin dyplomowania studentów w Kolegium Nauk Humanistycznych UR. Informacja zwrotna dotycząca stopnia osiągnięcia efektów uczenia zawarta jest w recenzjach promotora (do których student dostęp ma po złożeniu wniosku określonego

w Regulaminie studiów) oraz recenzenta pracy dyplomowej oraz wyrażona w ocenach na protokole egzaminu dyplomowego.

Nie opracowano specyficznych zasad postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się dla Kolegium Humanistycznego ani dla kierunku filologia rosyjska co sprawia, że niektóre specyficzne dla kierunku zasady nie są uregulowane formalnie. Dotyczy to np. reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem (np. plagiat). Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 228/2021 Rektora UR z dnia 1 grudnia 2021 roku w sprawie ustalenia procedury antyplagiatowej w UR wskazuje, że praca dyplomowa co do której są podejrzenia, iż nieprawnie cytowała źródła nie zostaje dopuszczona do obrony, a wobec jej autora, w terminie 14 dni od daty przekazania informacji, na polecenie Rektora UR, rzecznik dyscyplinarny ds. studentów wszczyna postępowanie wyjaśniające. Regulamin nadrzędny nie reguluje jednak kwestii związanych z nieetycznym i niezgodnym z prawem zachowaniem w toku studiów. Procedury w takich przypadkach jak ściąganie na egzaminie, plagiat wykryty w pracach etapowych nie podlega regulacji formalnej, co uniemożliwia stosowanie jednego, ustandaryzowanego sposobu działania.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zawarte w sylabusach, udostępnianych studentom na stronie internetowej Kolegium Humanistycznego w zakładce dla studentów „Kierunki studiów (programy, rozkłady, sylabusy)”.

W standaryzowanym formularzu wzoru sylabusa wyodrębniono przestrzeń do scharakteryzowania metod weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się (Metody i kryteria oceny, w tym: sposoby weryfikacji efektów uczenia się; warunki zaliczenia przedmiotu / kryteria oceniania). Szablon umożliwia trafne, precyzyjne i specyficzne określenie wymogów weryfikacji i oceny zasady zostały sformułowane prawidłowo, to zapisy z sylabusów na kierunku filologia rosyjska nie zawsze umożliwiają skuteczną weryfikację i ocenę osiągnięć studentów, ponieważ są z jednej strony niespójne wewnętrznie, z drugiej zaś – nieodpowiednie dla celów zajęć. Przykładowo:

- w sylabusie zajęć *warsztaty w przekładzie ustnym* dla założonych celów zajęć (zapoznanie studentów ze specyfiką, rodzajami i sposobami tłumaczeń ustnych; konsekwentne i *a vista* tłumaczenie różnego rodzaju tekstów), które są to ćwiczeniami głównie ustnymi (m.in. tłumaczenie tekstów bez zapisu z wcześniejszym przygotowaniem i bez) wśród metod weryfikacji obok obserwacji w trakcie zajęć, wskazano niekompatybilne z problematyką zajęć „kolokwium” (nie wskazano formy). Wśród warunków zaliczenia zajęć (kryteriów oceniania) wskazano, że warunkiem uzyskania zaliczenia jest także aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz doprecyzowano, że chodzi o ustne kolokwia zaliczeniowe (nie wskazano ich liczby). Wskazano natomiast, że ocenie podlegają: poprawność wypowiedzi (płaszczyzna gramatyczna, stylistyczna i leksykalna) (1-20 pkt.); poprawność wymowy i intonacji (poprawność artykulacji, akcentowania, intonacji, logiczna ciągłość myślowa, płynność tłumaczenia) (1-20 pkt.); umiejętność zapamiętywania tekstów różnej długości (1-10 pkt.) oraz wskazano proporcje procentowe oceny (0% - 59,5% - ndst; 60%-69,5% - dst; 70%-78,5% - plus dst; 79%-86,5% - db; 87%-93,5% - plus db; 94%-100% - bdb). Nie wiadomo jednak jaka jest maksymalna liczba

punktów możliwych do uzyskania, nie wiadomo również czego dotyczy ta punktacja (aktywnego uczestnictwa w zajęciach czy kolokwium ustnego);

- dla zajęć *języki specjalistyczne, wprowadzenie do zawodu tłumacza przysięgłego* mających formę wykładu, a więc formę z założenia nieaktywizującego studentów, wśród metod weryfikacji efektów uczenia się wskazano obserwacja w trakcie zajęć oraz kolokwium, w warunkach zaliczenia zajęć zaś wskazano, że warunkiem uzyskania zaliczenia jest uczestnictwo w wykładach oraz uzyskanie co najmniej 60% punktów z testu zaliczeniowego. Dodatkowo, w przypadku zajęć *języki specjalistyczne* podana poniżej „skala ocen stosowana przy ocenie testów” sugeruje, że studenci pisać będą nie jeden, lecz kilka testów;
- zaliczenie zajęć *translatoryka rosyjskich tekstów ekonomicznych* po semestrze 3, 4 i 5 odbywa się na podstawie aktywnego uczestnictwa w zajęciach, kolokwium, prac pisemnych i ustnych; po 5 semestrze odbywa się egzamin pisemny. Wskazano procentową skalę ocen stosowaną przy ocenie kolokwium zaliczeniowego oraz egzaminu.

Zapisy te są nieprecyzyjne, nie informują studentów o liczbie planowanych kolokwium w danym cyklu, tylko w niektórych sylabusach wskazano wagę składowych oceny dla wyliczenia oceny finalnej. Zastrzeżenia budzi również wskazanie „aktywnego uczestnictwa w zajęciach” jako jednego z kryterium uzyskania zaliczenia. Aktywność jest to postawa, cecha osobnicza, psychologiczna i nie może być uznana za obiektywną formę weryfikacji wiedzy. Tę formę kryterium oceny podano między innymi dla zajęć *ochrona własności intelektualnej* (75% oceny stanowi wynik zaliczenia na ocenę, 25% ocena aktywności na zajęciach).

Zastrzeżenia budzą metody oceny efektów uczenia się zajęć *gramatyka kontrastywna rosyjsko-polska*. Abstrahując od nieodpowiedniości metody rozmowy dla zajęć o formie wykładowej wątpliwości budzi zapisanie w sylabusie zajęć ewentualnego obowiązku przychodzenia na konsultacje, choć godziny te nie zostały wliczone w nakład pracy studenta.

W sylabusach wielu zajęć (np. *praktyczna nauka języka rosyjskiego*) wśród kryteriów oceny wskazano m.in.: aktywny udział w zajęciach, zaliczenie kartkówki i kolokwium, zaliczenie wypowiedzi ustnych (komunikatywność wypowiedzi, treść i struktura, poprawność leksykalno-gramatyczna oraz stylistyczna, bogactwo zastosowanych środków językowych, spójność wypowiedzi, wymowa), zaliczenie projektów (np. prezentacji, wywiadów itp.), zaliczenie nieobecności. Są to źle sformułowane kryteria ocen.

Wskazane uchybienia dotyczą wszystkich sylabusów, w tym dla zajęć *najnowsze tendencje w nauczaniu języków obcych, czy podstawy dydaktyki języków obcych, wiedza o akwizycji i nauczaniu języków obcych*, które z założenia powinien uczyć również prawidłowej metodologii weryfikacji wiedzy.

W efekcie, choć ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są na poziomie Uczelni sformułowane prawidłowo, to na poziomie ocenianego kierunku studiów nie są różnorodne, specyficzne i nie zapewniają skutecznej weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się. Większość sylabusów powiela te same metody i kryteria oceny, które w dodatku zapisane są niejasno i niezrozumiale, w sposób uogólniony co nie zapewnia bezstronności, rzetelności i przejrzystości procesu weryfikacji.

Zaledwie dla kilku zajęć wskazano specyficzne i różnorodne metody weryfikacji, np. dla zajęć *praktyczna nauka języka angielskiego*, wśród metod wskazano następujące: obserwacja w trakcie zajęć, kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, prezentacja multimedialna, wypowiedź

pisemna (wypracowanie, list, opis itp. Wskazane metody jednak i tu są niekompatybilne z warunkami zaliczenia zajęć (kryteriami oceniania). W tym przypadku (*praktyczna nauka języka angielskiego*) wskazano tam, że przy ocenie brane będą pod uwagę uczestnictwo w laboratoriach oraz uzyskanie co najmniej 60% punktów na testach. Wskazano również niekonkretne dodatkowe warunki zaliczenia zajęć: uzyskanie pozytywnych ocen z prac indywidualnych i grupowych, jak zadania domowe, testy, projekty, wypowiedzi, udział w dyskusjach itp. bez wskazanie wagi danych aktywności w ocenie całościowej. Podobne nieścisłości występują w przypadku również innych zajęć (*praktyczna nauka języka rosyjskiego*).

W kontekście zajęć *praktyczna nauka języka rosyjskiego* należy również wskazać, że sformułowana w sylabusie skala procentowa ocen stosowana przy ocenie testów i kolokwii oraz egzaminów (0% – 59,5% – ndst; 60%-69,5 % – dst...) nie pokrywa się ze stosowaną na pracach etapowych z tych zajęć: ocenę dostateczną z egzaminu pisemnego (I rok studia I stopnia) można było otrzymać już za uzyskanie 58,9% pkt (46 pkt z 78 możliwych do uzyskania).

Weryfikacja efektów uczenia się odbywa się w czasie egzaminu dyplomowego, kiedy dyplomant odpowiada na zadane przez komisję trzy pytania, które powinny dotyczyć problematyki pracy dyplomowej oraz wiedzy ogólnej, związanej z kierunkiem studiów lub specjalnością. Dwa pytania formułuje promotor pracy, jedno zaś recenzent. Przewodniczący komisji może zdecydować o postawieniu pytań dodatkowych. Zgodnie z regulaminem dyplomowania w Kolegium Nauk Humanistycznych UR dyplomant może zostać poproszony o przedstawienie głównych tez swojej pracy. Tak sformułowane zasady weryfikacji efektów uczenia się na egzaminie dyplomowym nie są bezstronne, zapewniające przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Jeden dyplomant może bowiem zostać poproszony o przedstawienie głównych tez swojej pracy, inny nie. Dodatkowo, co jest odzwierciedlone w przedłożonych protokołach egzaminu dyplomowego, pytania skierowane do jednych dyplomantów wymagają wiedzy szczegółowej, zawartej w całości w pracy dyplomowej inne natomiast sformułowane są ogólnie – przekrojowo, jedynie luźno wiążąc się z tematyką pracy. Dla przykładu: wszystkie trzy pytania egzaminu dyplomowego pracy „Fenomen komunałki w literaturze rosyjskiej XX-początku XXI wieku” koncentrują się wokół problematyki tytułowych komunałek: regulacje społeczno-prawne – opisane we wstępie; rola społeczna komunałek na wybranych przykładach z opowieści Lidii Czukockiej – odpowiedź na które wymaga streszczenia części 2.1 pracy, kwestia mieszkaniowa Bułhakowa – opisana w części 1.2. Ocenę z egzaminu (częstkową i całościową) to bardzo dobra, co nie dziwi – autorka powinna być zorientowana w temacie, o którym pisze. Pytania na egzaminie dyplomowym z pracą „Historia Rusi w obrazach” sformułowane są znacznie szerzej i nieprzejrzyste. Pytanie pierwsze: „malarstwo rosyjskie” to zagadnienie szerokie, niesproblematyzowane, niejasne. Kolejne pytania („Znaczenie malarstwa historycznego” oraz „Życie i twórczość Wiktora Wasniecowa”) związane są z pracą. Warto zarazem podkreślić, że trudniejsze, bo bardziej ogólne, wykraczające poza zakres pracy pytania zostały zadane studentce, której średnia arytmetyczna ocen była niższa, trudno było więc oczekiwać by mogła sobie poradzić z trudniejszymi pytaniami.

Metody weryfikacji w niewielkim stopniu umożliwiają sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności. Prace etapowe będące podstawą zaliczenia większości zajęć – kolokwia to głównie testy wyboru bądź z pytaniami otwartymi. Ocenę nie są wyjaśnione, student nie otrzymuje komentarzy do swoich odpowiedzi co pozwoliłoby mu na pogłębienie umiejętności warsztatowych (m.in. eliminację podobnych błędów w przyszłości).

Zawarta w recenzjach wybranych do weryfikacji prac dyplomowych ocena merytoryczna (pkt. 3 formularza recenzji) to w dużej części streszczenie pracy, a ewentualne komentarze typu: „w podsumowaniach podrozdziałów, rozdziałów można było jednak zaprezentować więcej wniosków” (recenzja pracy: „Rosyjski świat” w cyklu opowiadań Jurija Bujdy *Pruska narzeczona*), co trudno uznać za konstruktywne. W kontekście przygotowania do badań naukowych w tym przypadku należy zarazem podkreślić, że recenzenci tej pracy – treść, której nie jest zgodna z tematem i nie zawiera podstawowych elementów warsztatowych (np. wstępu, prezentującego strukturę pracy, stan badań, przyczynę podjęcia tematu, wskazania celu badania, ew. pytań badawczych, tez itp.) nie wykazali w recenzjach tych podstawowych uchybień. Praca mimo poważnych błędów warsztatowych i niespełnienia kryteriów dla prac dyplomowych określonych Regulaminem Dyplomowania Studentów w Kolegium Nauk Humanistycznych (cz. III, §6, pkt. 4) została oceniona wysoko.

Nauczanie języka rosyjskiego na kierunku filologia rosyjska rozpoczyna się od podstaw i prowadzić ma do osiągnięcia przez absolwentów studiów I stopnia poziomu znajomości języka rosyjskiego B2+ ESOKJ (6 semestrów nauki, 720-735 godzin od roku akademickiego 2023/2024). Absolwent studiów II stopnia zaś osiąga poziom biegłości językowej C1 w zakresie języka rosyjskiego (4 semestry, 285 godzin zajęć). Sprawdzenie i ocena opanowania znajomości języka rosyjskiego na I stopniu odbywa się po 2 i 4 semestrze studiów, na II zaś – po 2 i 3 semestrze.

Biorąc pod uwagę fakt, że studenci I stopnia rozpoczynają naukę od podstaw, ostatnia weryfikacja ich postępów z nauki języka rosyjskiego odbywa się mniej więcej na poziomie max. B1 (po drugim roku nauki), a także fakt, że studenci nie muszą pisać pracy dyplomowej w języku rosyjskim (co można by uznać za ostateczną formę weryfikacji postępów w zakresie opanowania języka rosyjskiego) nie określono sposobu weryfikacji poziomu biegłości językowej absolwenta kierunku filologia rosyjska.

Egzaminy z języka rosyjskiego na studiach II stopnia odbywają się po 2 i 3 semestrze nauki. Pozwala to na sprawdzenie i ocenę opanowania języka rosyjskiego na poziomie B2+, nie w pełni pozwala natomiast ocenić, czy absolwenci kierunku filologia rosyjska II stopnia osiągnęli założony programem studiów poziom C1 ESOKJ.

Podobnie jest zorganizowany proces weryfikacji stopnia opanowania języka angielskiego. Zgodnie z założeniami programu studiów absolwenci I stopnia powinni opanować język angielski na poziomie B2 (nauka trwa 5 semestrów – 150 godzin), absolwenci studiów II stopnia – na poziomie B2+ (nauka trwa 3 semestry – 90 godzin). Egzaminy na I stopniu studiów odbywają się po 2 i 4 semestrze, na II stopniu – po 2 semestrze nauki. Brak ostatecznej weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się pod koniec nauki uniemożliwia sformułowanie jednoznacznych wniosków odnośnie opanowania języka angielskiego.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są w zasadzie uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów czy dzienników praktyk. Ostatecznym potwierdzeniem właściwej weryfikacji efektów uczenia się odnoszących się do badań naukowych są prace dyplomowe.

Osiągnięte przez absolwentów efekty uczenia się nie są monitorowane systemowo, dlatego dane na temat osiągniętych efektów są subiektywne i niereprezentatywne.

Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych oraz stawianych im wymagań są w zasadzie dostosowane do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz do dyscyplin, do których przyporządkowany jest kierunek filologia rosyjska.

Zastrzeżenia budzą metody weryfikacji efektów uczenia się dla zajęć kierunkowych *praktyczna nauka języka rosyjskiego*. Przykładowo po II semestrze studiów II stopnia zgodnie z sylabusem obejmują one: „część pisemną obejmującą test leksykalno-gramatyczny oraz wypowiedź pisemną na wybrany temat”. W przedstawionych przez ocenianych kierunek materiałach nie ma zadań, zarówno w kolokwium, jak i egzaminie, które weryfikowałyby umiejętność wypowiedzi pisemnej na wybrany temat.

Dążenie do dostosowania do poziomu studiów prac etapowych wyraźnie widać na podstawie kryteriów ustalonych dla prac licencjackich i magisterskich. Na kierunku filologia rosyjska zwraca się uwagę na to, że praca licencjacka powinna zawierać jasno sprecyzowany cel oraz ściśle wyznaczony zakres, rozwinięcie problemu badawczego oraz wnioski wynikające z badań lub analiz wykorzystywanego w pracy materiału badawczego, a także wykaz literatury dotyczącej omawianego zagadnienia. W pracy magisterskiej zaś weryfikacji podlega zdefiniowanie badanego problemu, jasno sprecyzowany cel oraz ściśle wyznaczony zakres, opis zastosowanych metod badawczych, usytuowanie tematu pracy w szerszej perspektywie dyscypliny naukowej, której dotyczy rozprawa z podaniem wyczerpujących danych bibliograficznych, rozwinięcie problemu badawczego i opis uzyskanych wyników oraz podsumowanie wyników i płynące z nich wnioski z odniesieniem do literatury przedmiotu.

Tematyka prac odnosi się do zagadnień z zakresu językoznawstwa (np. słowotwórstwa), metodyki nauczania języków obcych, literaturoznawstwa, w tym analizy różnych przejawów kultury rosyjskiej na materiale literatury, zjawisk kulturowych czy mediów.

Prace dyplomowe ujawniają brak przygotowania warsztatowego studentów (brak umiejętności formułowania celów pracy, przeprowadzenia spójnego opisu bądź analizy zaproponowanego w temacie pracy problemu badawczego (np. praca: *„Rosyjski świat” w cyklu opowiadań Jurija Bujdy Pruska narzeczona, Nowelistyka Tatiany Tołstoj, Fenomen komunałki w literaturze rosyjskiej XX-początku XXI wieku, Wczesne cykle opowiadań Ludmiły Ulickiej, Nowelistyka Borysa Jekimowa*), w tym technicznego – np. braku umiejętności skonstruowania spisu treści w bazowym programie MS Word. Nie da się więc uznać, że efekty uczenia się zakładające wiedzę z zakresu metod badawczych i ich zastosowanie sformułowane dla kierunku filologia rosyjska zostały w pełni osiągnięte (przykładowo: dla studiów I stopnia efekty „posiada wiedzę dotyczącą metod badawczych w zakresie dyscyplin powiązanych z kierunkiem filologia rosyjska” (K_W07), „dobiera i stosuje właściwe metody i narzędzia, w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne, do rozwiązywania złożonych problemów właściwych dla danej specjalności” (K_U03), dla studiów II stopnia – „posiada pogłębioną wiedzę w zakresie najważniejszych tendencji rozwojowych oraz metodologii badań poszczególnych subdyscyplin właściwych dla programu studiów na kierunku filologia rosyjska” (K_W02).

Zastrzeżenia budzi również nieodpowiedniość wybranych prac dyplomowych do sformułowanych dla kierunku efektów uczenia się. Dla przykładu: temat pracy magisterskiej: *Stosunek mieszkańców Rzeszowa do rzeszowskich zabytków socrealizmu* jedynie w części teoretyczno-opisowej jest zgodny z efektami uczenia się dla kierunku. Część analityczna nie ma odniesienia do efektów uczenia się zawartych w opisie kierunku oraz treści programowych. Brak odniesienia do efektów uczenia się sformułowanych dla kierunku niesie konkretne konsekwencje: nieodpowiedni wybór tematu prowadzi do wyboru nieodpowiedniej metodologii, która w części dotyczącej ankietowania nie była znana magistrantce, ponieważ nie zawierała się ona w treściach programowych zajęć przygotowujących do badań naukowych pod względem metodologii i wiedzy, które są realizowane na kierunku filologia rosyjska.

Studenci są autorami publikacji naukowych w czasopismach polsko- i rosyjskojęzycznych powstałych jako efekty wystąpień konferencyjnych. Tematyka publikacji jest zgodna z dyscyplinami językoznawstwo, literaturoznawstwo oraz nauki o kulturze i religii. Ze względu na fakt, iż przedstawiono zbiorczo listę osiągnięć studenckich i doktoranckich, wśród których znaczny udział ma kilka osób będących doktorantami, obiektywna lista osiągnięć studentów kierunku jest niższa niż mogłoby się wydawać na podstawie przedstawionej dokumentacji

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium niespełnione

Uzasadnienie

Na kierunku filologia rosyjska są stosowane formalnie przyjęte i opublikowane warunki rekrutacji, które jednak nie w pełni umożliwiają właściwy dobór kandydatów na studia I i II stopnia na kierunku. Na poziomie formalnym zostały określone zasady monitorowania progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów. Funkcjonujący system weryfikacji efektów uczenia się nie w pełni umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, ale nie zawsze umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Prace etapowe i egzaminacyjne, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe nie zawsze potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Propozycja oceny kryterium niespełnione wynika z następujących nieprawidłowości:

1. formalnie przyjęte i opublikowane warunki przyjęcia kandydatów na studia I i II stopnia na kierunek filologia rosyjska nie w pełni umożliwiają właściwy dobór kandydatów: nie określono minimalnego progu punktowego zapewniającego osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się dla studiów I stopnia; w warunkach rekrutacji na studia II stopnia niejednolicie określono poziom wymagań językowych w zakresie języka rosyjskiego dla absolwentów kierunku filologia rosyjska na UR i absolwentów innych kierunków studiów, co generuje nierówność szans osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się przez wszystkich studentów;
2. metody weryfikacji i oceny poziomu osiągnięcia efektów uczenia się określone w sylabusach nie są specyficzne dla zajęć, nie są formułowane w sposób jasny i nie umożliwiają rzetelnej oceny poziomu osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się;
3. brak jest specyficznych dla kierunku regulacji dotyczących wyboru tematu pracy dyplomowej;
4. tematyka prac egzaminacyjnych, etapowych, a także prac dyplomowych oraz stawianych im wymagań nie jest w pełni dostosowana do poziomu i profilu studiów oraz efektów uczenia się dla kierunku filologia rosyjska;

5. stosowane w czasie egzaminu dyplomowego zasady weryfikacji poziomu osiągnięcia przez studenta wiedzy w czasie są niespójne i nie zapewniają wiarygodności i porównywalności ocen;
6. nie określono ostatecznej formy weryfikacji efektów uczenia się w zakresie oceny poziomu biegłości językowej w zakresie języka rosyjskiego i drugiego języka obcego.

Wskazane uchybienia uniemożliwiają prawidłową realizację i weryfikację osiągnięć procesu dydaktycznego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Nie dotyczy.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Zajęcia na kierunku filologia rosyjska w roku akademickim 2023/2024 realizowane są w oparciu o kadre Katedry Rusycystyki Instytutu Neofilologii, którą tworzy 16 osób. W realizacji programu kształcenia na kierunku biorą udział pracownicy innych jednostek UR, tj. z Instytutu Nauk Ekonomicznych, Instytutu Nauk Prawnych, Uniwersyteckiego Centrum Informatyzacji, Studium Wychowania Fizycznego i Rekreacji.

Pracownicy Katedry Rusycystyki realizujący zajęcia na kierunku filologia rosyjska, posiadają dyplomy w zakresie językoznawstwa (11 nauczycieli) – dyscypliny wiodącej dla kierunku i literaturoznawstwa (3 nauczycieli) – drugiej spośród dyscyplin przypisanych dla kierunku studiów i tak też charakteryzują swój dorobek. Wśród nauczycieli – językoznawców, pięć osób łączy swoje osiągnięcia z metodyką nauczania języków obcych. Uczelnia nie wskazała wśród nauczycieli akademickich realizujących kształcenie na kierunku specjalisty w zakresie dyscypliny nauki o kulturze i religii. Niektórzy pracownicy wskazują na powiązania swoich badań z dyscypliną nauki o kulturze i religii w ramach głównego ich kierunku, który określają jako językoznawstwo stosowane, np. integracja nauczania języka obcego ze sztuką, zastosowanie technik teatralnych w procesie pracy nad językiem; konceptosfera języka i kultury rosyjskiej czy z zakresu językowego obrazu świata (kultury łowieckiej). Brak pracownika, który mógłby poprowadzić zajęcia o charakterze metodologicznym dla tej dyscypliny nie pozwala na osiągnięci przez absolwentów w pełni założonych dla kierunku efektów uczenia się, tj. na studiach I stopnia efektu K_W01: „zna w zaawansowanym stopniu wybrane fakty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę z zakresu dyscyplin właściwych dla programu studiów o kierunku filologia rosyjska), na studiach II stopnia efektów: K_W01 „zna najważniejsze nurty, fakty i zjawiska językoznawcze i kulturoznawcze w obrębie języka rosyjskiego i angielskiego oraz literaturoznawcze w obrębie języka rosyjskiego” i K_W02 „posiada pogłębioną wiedzę w zakresie najważniejszych tendencji rozwojowych oraz metodologii badań poszczególnych subdyscyplin właściwych dla programu studiów na kierunku filologia rosyjska”. Wyraźnie jest to

widoczne w pracach dyplomowych, ujawniających błędy metodologiczne (np. „Stosunek mieszkańców Rzeszowa do rzeszowskich zabytków socrealizmu”).

Część nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku posiada odpowiedni, udokumentowany dorobek naukowy w zakresie reprezentowanej dyscypliny naukowej.

Należy zarazem podkreślić, że realny dorobek wybranych nauczycieli realizujących zajęcia na filologii rosyjskiej trudno ocenić ze względu na multiplikację dorobku naukowego, bądź dydaktycznego. Wśród tego typu zabiegów można wymienić zaliczanie do osiągnięć dydaktycznych prac przewidzianych zakresem obowiązków pracownika, tj. jego doświadczenia zawodowego (np. faktu prowadzenia wybranych zajęć, bycie opiekunem roku itp.). W toku analizy dorobku pracowników realizujących kształcenie na kierunku zespół oceniający zwrócił uwagę na nieprawidłowe prezentowanie dorobku naukowego poprzez podawanie dorobku starszego niż wskazane formularzem 6 lat. Zabiegi te są tym bardziej widoczne, że część nauczycieli w ramach dorobku naukowego, dla którego określono maksymalną liczbę 10 pozycji w okresie ostatnich 6 lat, wymienia 5 i mniej publikacji, w tym raczej o zasięgu lokalnym.

Struktura zatrudnienia specjalistów w określonych dyscyplinach implikuje problemy związane z obsadą zajęć przez osoby posiadające aktualny i udokumentowany dorobek naukowy w zakresie przypisanych do zajęć dyscypliny. Nieprawidłowości te są spowodowane realizacją pensum na kierunku określonym jako przede wszystkim językoznawczy przez literaturoznawców. Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie obsady zajęć na kierunku. Najbardziej wyrazistym przykładem jest prowadzenie zajęć z *gramatyki funkcjonalnej języka rosyjskiego* przez literaturoznawcę lub prowadzenie zajęć z zakresu języków specjalistycznych czy realioznawczych przez osoby nie mające dorobku w tym zakresie.

Struktura kwalifikacji kadry nauczającej na kierunku filologia rosyjska przedstawia się następująco: 4 doktorów habilitowanych, prof. UR, 11 doktorów, 1 magister. 10 osób zatrudnionych jest na stanowiskach badawczo-dydaktycznych (3 profesorów UR, 7 adiunktów) i 6 – na dydaktycznych (1 profesor UR, 4 adiunktów, 1 asystent). Liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwia prawidłową realizację zajęć.

Tylko jeden pracownik deklaruje rozwój naukowy w postaci awansu w dającej się przewidzieć przyszłości. Dorobek wybranych nauczycieli oraz brak świadectwa o jakichkolwiek działaniach na rzecz pozyskiwania środków zewnętrznych na działalność naukową lub dydaktyczną wskazuje na to, że wybrali oni zapewne dydaktyczną ścieżkę rozwoju, co samo w sobie nie jest obciążeniem dla kierunku studiów, o ile są podejmowane są przez nich działania w celu rozwoju dydaktyki na kierunku.

Rekomenduje się aktywizację kadry prowadzącej zajęcia na filologii rosyjskiej w zakresie działalności naukowej i pozyskiwania środków na działalność naukową i dydaktyczną.

Nauczyciele akademicy są przygotowani do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Uczelnia zapewniła pracownikom wsparcie w zakresie rozwoju kompetencji dydaktycznych, w tym metod i techniki kształcenia zdalnego. Pracownicy korzystają z możliwości podnoszenia, rozwoju i doskonalenia swoich kompetencji dydaktycznych w ramach warsztatów i szkoleń dydaktycznych organizowanych przez Uczelnię (np. tworzenia kursów e-learningowe)

Obciążenie nauczycieli akademickich planowane jest z uwzględnieniem zapewnienia im realizacji pensum. Podejście to implikuje konkretne problemy takie jak np. obsadzanie zajęć z zakresu gramatyki specjalistami z zakresu literaturoznawstwa.

Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami określonymi w ustawie.

W Uczelni stosowane są transparentne zasady doboru nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć. Prowadzenie zajęć seminaryjnych magisterskich powierzane jest samodzielnym pracownikom naukowo-dydaktycznym, a licencjackich nauczycielom ze stopniem min. doktora. Należy zarazem zauważyć, że choć wybór prowadzących zajęcia jest prawidłowy pod względem strukturalnym (zajęcia prowadzą osoby z odpowiednim stopniem/tytułem naukowym) to problemem pozostaje prowadzenie zajęć specjalistycznych przez niespecjalistów z danej dyscypliny.

Zaspokajane są potrzeby szkoleniowe nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia w zakresie podnoszenia kompetencji dydaktycznych, w tym związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Uczelnia zapewnia właściwie wsparcie techniczne w tym zakresie. Systemowo monitorowane jest zadowolenie nauczycieli akademickich z funkcjonalności stosowanych platform i narzędzi do nauczania zdalnego, a wyniki są wykorzystywane w ich doskonaleniu

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku są oceniani w zakresie realizacji zadań związanych z kształceniem zarówno przez studentów, jak i innych nauczycieli. Zajęcia dydaktyczne są hospitowane co najmniej raz na dwa lata przez kierownika zakładu lub kierownika katedry, a wyniki hospitacji są analizowane w ramach monitorowania programu kształcenia.

Od 2020 roku studenci wyrażają swoje opinie za pośrednictwem anonimowej ankiety oceny w formie elektronicznej. Wyniki tych ankiet są analizowane przez kierownika Katedry, dyrektora Instytutu raz dziekana Kolegium. Ocena studenta stanowi integralny element okresowej oceny pracownika i jest zawarta w „Karcie oceny nauczyciela akademickiego”. Udostępnione zbiorcze dla całego Instytutu Neofilologii Kolegium Humanistycznego zestawienie wyników ankiet studenckich za semestr letni 2022/23 ujawnia nieprawidłowości w realizacji procesu dydaktycznego.

W Uczelni, zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi, przeprowadzane są oceny okresowe nauczycieli akademickich, obejmujące analizę ich działalności naukowej i organizacyjnej oraz dydaktycznej. W ankiecie oceny pracownika uwzględniane są oceny dokonywane przez studentów. Oceny okresowej dokonuje się co najmniej raz na trzy lata, zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Wyniki okresowych przeglądów kadry prowadzącej kształcenie, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, są wykorzystywane do doskonalenia poszczególnych członków kadry i planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych. W przypadku negatywnej oceny okresowej, rektor może rozwiązać stosunek pracy z nauczycielem akademickim, zaś w przypadku uzyskania dwóch kolejnych negatywnych ocen, rektor rozwiązuje za wypowiedzeniem stosunek pracy. Pozytywne wyniki oceny są premiowane zgodnie z systemem nagród przyjętym na UR.

Prowadzona w Uczelni polityka kadrowa zapewnia możliwości rozwoju zarówno badań naukowych, jak rozwijania i doskonalenia kompetencji dydaktycznych pracowników. Pracownicy są motywowani w zakresie zdobywania stopni naukowych, rozwijania współpracy z ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą, aktywności konferencyjnej i publikacyjnej oraz rozwoju kompetencji dydaktycznych. Uczelnia zapewnia pracownikom wsparcie finansowe druku publikacji, dofinansowanie wyjazdów konferencyjnych, urlopy naukowe, możliwość uzyskania zniżki w pensum dydaktycznym w przypadku zaangażowania w prace projektowe i organizacyjne. Wspieranie kadry w zakresie rozwoju zawodowego i projektów realizowane jest na czterech głównych płaszczyznach w oparciu

o wewnętrzne procedury uczelniane: doradztwa zawodowego w zakresie konsultacji warunków umów oraz regulacji prawnych dotyczących zatrudniania na stanowiskach w UR; doradztwo ds. awansowania i rozwoju indywidualnej kariery naukowej; doradztwo w zakresie składania projektów badawczych oraz ich późniejszej administracji; doradztwo w zakresie ochrony własności intelektualnej i transferu wiedzy. Uzyskanie wsparcia zawodowego przez pracowników możliwe jest również w formie on-line w ramach grupy na platformie MS Teams, a więc z wykorzystaniem narzędzi zdalnych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami nie w pełni zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Polityka kadrowa Uczelni nie w pełni zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju. Uczelnia stworzyła warunki stymulujące kadrę do rozwoju kompetencji dydaktycznych i badań.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. wśród nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku filologia rosyjska nie wskazano specjalisty w zakresie dyscypliny nauk o kulturze i religii;
2. braku aktualnego i udokumentowanego dorobku badawczego pracowników, umożliwiających prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów kompetencji badawczych;
3. braku koherencji między kompetencjami i doświadczeniem zawodowym nauczycieli akademickich i zajęciami przez nich prowadzonymi.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

1. Zaleca się pozyskanie specjalisty z zakresu nauk o kulturze i religii e celu zapewnienia prawidłowej realizacji zajęć na kierunku;
2. Zaleca się powierzanie zajęć przygotowujących do prowadzenia badań lub uczestnictwa w badaniach naukowych nauczycielom akademickim posiadającym aktualny, udokumentowany dorobek naukowy w dyscyplinach, do których przyporządkowany został program kształcenia na kierunku; 3) Zapewnienie prawidłowej realizacji zajęć poprzez

pozyskanie kadry z uprawnieniami w zakresie wszystkich dyscyplin wskazanych dla kierunku filologia rosyjska.

3. Zaleca się zapewnienie koherencji między kompetencjami i doświadczeniem zawodowym nauczycieli akademickich i zajęciami przez nich prowadzonymi
4. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Budynek Instytutu Filologicznego, w którym odbywają się zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku zlokalizowany jest na kampusie Uniwersytetu Rzeszowskiego. Niedaleko budynku, w którym odbywa się większość zajęć dla kierunku, znajduje się również biblioteka główna, w której udostępniane są zbiory dedykowane temu kierunkowi. Katedra Rusycystyki w Instytucie Neofilologii Uniwersytetu Rzeszowskiego dysponuje ośmioma salami dydaktycznymi w budynku A3: sala 303 – pracownia komputerowa, sala 306 – laboratorium językowe, sala 309 – sala ćwiczeniowa i biblioteka-czytelnia, sale ćwiczeniowe 301, 307, 315, 317 oraz sala wykładowa 305 oraz pokojami pracowników prowadzących zajęcia: 302, 304, 308, 311, 316. Sekretariat (202) i gabinet Kierownika Katedry (201). Taki przydział pomieszczeń pozwala w założeniu prowadzić skuteczną dydaktykę. Analiza zajętości sal w trakcie wizytacji ujawniła jednak, iż realny dostęp do pomieszczeń dydaktycznych dla zajęć dla kierunku filologia rosyjska jest ograniczony, mimo deklaratywnego pierwszeństwa dla Katedry Rusycystyki odbywają się tam zajęcia dedykowane studentom innych kierunków studiów. Prowadzi to m.in. do tego, że sala 309 będąca w założeniu również biblioteką-czytelnią realnie nie spełnia tego zadania – w pomieszczeniu tym większości czasu odbywają się zajęcia studentów kierunku filologia rosyjska. Studenci nie mają więc możliwości np. wykorzystać tej przestrzeni do przygotowywania projektów naukowych, co umożliwiłoby skuteczniejsze osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej. Sala 303 – będąca pracownią komputerową jest z kolei wykorzystywana do prowadzenia zajęć ćwiczeniowych, np. z *praktycznej nauki języka rosyjskiego*. Ekrany komputerów uniemożliwiają kontakt wzrokowy nauczyciela z grupą a także studentów między sobą, przez co proces dydaktyczny jest zakłócony. Z drugiej strony – studenci nie mają dostępu do komputerów uczelnianych, bo w salach trwają zajęcia nie wymagające użycia sprzętu komputerowego.

Sale dydaktyczne na ostatnim piętrze budynku A3 są niekomfortowe do nauki zwłaszcza w sezonie wiosenno-letnim – wykładowcy oraz studenci narzekają na bardzo wysokie temperatury w pomieszczeniach prowadzące nawet do zasłabnięć w związku z brakiem klimatyzacji. Problemu nie rozwiąże – zwłaszcza w znajdujących się od strony południowej salach 305, 306, 307, 309 – otwarcie okien: wychodzą one bowiem na głośną ulicę.

Sale dydaktyczne nie są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością. W salach brak jest stosowanych oznaczeń, ławki i krzesła ustawione są zbyt ściśle, a wjazd do sal utrudniają progi.

W obrębie budynku A3 dostęp do sieci WI-FI jest nierówny, tj. nie we wszystkich salach jest dostęp do sieci (bardzo słaby dostęp do WIFI jest m.in. w sali komputerowej).

Co istotne, w Kolegium Humanistycznym i w Instytucie Neofilologii odbywają się coroczne przeglądy zasobów materialnych, w tym infrastruktury, a wskazane problemy zostały odnotowane w sprawozdaniach za lata 2021/2022 oraz 2022/2023 (przedstawione na posiedzeniu Rady Dziekana – 9 listopada 2022 roku, a więc rok przed wizytacją PKA). Analiza stanu faktycznego podczas wizytacji prowadzi do wniosku, że mimo wskazanych problemów utrudniających realizację procesu dydaktycznego, nie wdrożono działań naprawczych.

Sale i specjalistyczne pracownie dydaktyczne, laboratoria naukowe oraz ich wyposażenie nie są w pełni zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, nie są też w pełni adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy badawczej oraz zawodowej oraz nie umożliwiają w pełni osiąganie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności. Nie umożliwiają także prawidłowej realizacji zajęć. Sale są wyposażone w sprzęt przestarzały lub źle działający. Dla przykładu: w sali 317 komputer jest wyposażony w system operacyjny Windows XP, który nie jest wspierany pod względem bezpieczeństwa od 2014 roku; w sali 303 komputery są przestarzałe, rzutnik jest skalibrowany tak, że obraz tylko częściowo wyświetla się na tablicy, w sali 305 rzutnik nie działa prawidłowo. Infrastruktura nie jest w pełni dostosowana do potrzeb realizacji kształcenia na kierunku filologia rosyjska.

Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, aparatura badawcza, specjalistyczne oprogramowanie, jak już stwierdzono wyżej, nie są w pełni sprawne, w części są przestarzałe. W sali 306 (Laboratorium językowe) znajdują się stanowiska do skutecznej nauki języka (słuchawki, sterowane przez wykładowcę oprogramowanie), których możliwości są jednak ograniczone w kontekście kształcenia kadry specjalistycznej (np. tłumaczy). Warunki te utrudniają prawidłową realizację zajęć oraz nie zapewniają warunków do samodzielnej pracy badawczej studenta, w tym z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.

Zasoby biblioteczne dla kierunku filologia rosyjska udostępniane są głównie w Bibliotece UR, która wraz z bibliotekami instytutowymi tworzy system biblioteczno-informacyjny Uczelni. Ogółem zbiory Biblioteki to: ponad 760 000 woluminów książek, ponad 118 000 woluminów czasopism oraz ponad 32 600 jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych (wg stanu na dzień 12.09.2023). Wszystkie zasoby elektroniczne dostępne są w całej sieci komputerowej UR, a co za tym idzie na wszystkich komputerach przeznaczonych dla czytelników w BUR. Dla zweryfikowanych użytkowników możliwy jest również zdalny dostęp z komputerów spoza sieci poprzez serwer Proxy.

Spośród zasobów udostępnianych studentom w wypożyczalniach i czytelniach Biblioteki Głównej znaleźć można specjalistyczne pozycje naukowe i podręczniki akademickie z zakresu dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek, w tym literaturoznawstwa, językoznawstwa, nauk o kulturze i religii. Zbiory czasopism obejmują wszystkie istotne czasopisma humanistyczne, w tym także czasopisma rosyjskojęzyczne, zagraniczne. W zbiorach znajdują się również liczne pozycje do praktycznej nauki języka rosyjskiego, w tym dotyczące rozwijania poszczególnych kompetencji językowych receptywnych i produktywnych. Poza zasobami Biblioteki Głównej, studenci i kadra mogą korzystać także ze zbiorów Biblioteki Humanistycznej (w innym budynku na kampusie) oraz Biblioteki Neofilologicznej (w budynku Instytutu). Nauczyciele akademicy realizujący kształcenie na kierunku w udostępniają studentom literaturę do zajęć i prac badawczych na miejscu w Uczelni z własnych, podręcznych biblioteczek. Należy zarazem podkreślić, o czym mowa była wyżej, że dostęp do biblioteki-czytelni dla kierunku filologia rosyjska jest ograniczony w związku z zajętością sal, dodatkowo nie obejmują najnowszych pozycji. Ponadto z inicjatywy pracowników na trzecim piętrze budynku A3

działa biblioteczka otwarta. Studenci mogą przynosić i brać stamtąd książki wedle własnego uznania i potrzeb.

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego otwarta jest dla czytelników przez 6 dni w tygodniu i dysponuje ok. 300 miejscami w 6 czytelniach, w których księgozbiór oferowany jest w wolnym dostępie do półek. Budynek przystosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, dysponuje również udogodnieniami technologicznymi ze specjalistycznym oprogramowaniem przystosowanych dla osób z niepełnosprawnościami, który udostępnia między innymi informacje dotyczące form wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa oraz biblioteczna oraz zasady korzystania z niej przez studentów i kadre są zgodne z przepisami BHP.

Infrastruktura informatyczna jest dobrze rozwinięta. Studenci poza godzinami zajęć nie posiadają jednak dostępu do pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów naukowych, komputerowych, specjalistycznego oprogramowania w celu wykonywania zadań, realizacji projektów, itp. **Rekomenduje się** udostępnianie infrastruktury specjalistycznej i komputerowej dla studentów poza godzinami zajęć, w celu wykonywania zadań, realizacji projektów itp.

Infrastruktura biblioteczna – Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego jest w bardzo wysokim stopniu dostosowana do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Dotyczy to zarówno zlikwidowanych barier architektonicznych (np. oznakowanych miejsc parkingowych, wind, pomieszczeń tabliczkami brailowskimi, wolnego dostępu do półek itp.), jak i dostępności dla osób z innymi rodzajami niepełnosprawności np. z dysfunkcją narządu słuchu, (poprzez zainstalowanie wspomagającego nagłośnienia, udostępnianie sprzętu wspierającego), z dysfunkcją wzroku (poprzez oznakowanie sal, sprzęt umożliwiający techniczną adaptację materiałów dydaktycznych do potrzeb osób słabowidzących i niewidomych, udostępnianie studentom specjalistycznego sprzętu, w tym urządzeń do indywidualnego wykorzystania). Stanowiska komputerowe znajdujące się w bibliotekach/ czytelniach są właściwie dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawności i umożliwiają samodzielną pracę osobom np. niewidomym i słabowidzącym, z dysfunkcjami kończyn górnych, słabosłyszącym i.in. Zastosowane udogodnienia to również zaplecze sanitarne w pełni dostosowane do potrzeb osób poruszających się na wózku, zlokalizowane we wszystkich kluczowych miejscach komunikacyjnych. Wysoki stopień dostosowania do potrzeb dla osób z niepełnosprawnością zapewnia także nieskomplikowany i powszechny dostęp do wysokiej jakości, nowoczesnych technologii informatycznych i multimedialnych.

Budynek A3 w którym odbywa się większość zajęć dla kierunku filologia rosyjska nie dysponuje już tak licznymi udogodnieniami. Wejście do budynku jest dostosowane dla osób z niepełnosprawnościami, zamontowano również windy. Na każdym piętrze budynku znajdują się również specjalnie oznaczone toalety. Sale dydaktyczne dedykowane dla kierunku filologia rosyjska nie są jednak dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Ciągi komunikacyjne są zbyt wąskie za dużo ławek i stolików uniemożliwia wygodne i bezpieczne przemieszczanie się. Niebezpieczeństwo wypadków powodują progi wejść do sal dydaktycznych. W salach dydaktycznych nie wyodrębniono, nie dostosowano i nie oznakowano miejsca dla osoby z niepełnosprawnością.

Na problemy te zwracano uwagę w kolejnych sprawozdaniach z oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury. Nie podjęto jednak kroków w tej sprawie.

W przypadku wykorzystania elementów kształcenia na odległość, np. do komunikacji z nauczycielami czy w celu korzystania z dedykowanych materiałów dydaktycznych, studenci mają zapewniony dostęp do niezbędnej struktury informatycznej. Uczelnia od wielu lat tworzy, rozwija i dostosowuje własną infrastrukturę do nauczania na odległość – wykorzystuje w tym celu własną platformę oraz rynkowe rozwiązania spersonalizowane do potrzeb Uczelni. Stosowane narzędzia i oprogramowanie w zakresie nauczania na odległość umożliwiają synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia. Infrastruktura ta jest dostępna dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnościami. Zasoby platformy są na bieżąco poszerzane w zależności od potrzeb procesu dydaktycznego. Studenci jednak nie mogą liczyć na wsparcie w zakresie sprzętu komputerowego ze strony uczelni.

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne są bardzo bogate i urozmaicone, znacznie przewyższające standardowe zapotrzebowanie z perspektywy wymogów programowych ocenianego kierunku. Studenci posiadają pełny dostęp do piśmiennictwa zalecanego w sylabusach, które jest zgodne z wytycznymi w sylabusie co do aktualności, zakresu tematycznego i zasięgu językowego, a także formy wydawniczej i umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć dydaktycznych. Należy jednak zwrócić uwagę, iż w ostatnich latach spadła intensywność poszerzania księgozbioru dla ocenianego kierunku, o czym świadczą m.in. sylabusy zajęć, nieuwzględniające najnowszej literatury przedmiotu. Dla przykładu, dla zajęć: *gramatyka opisowa języka rosyjskiego* najnowsza pozycja literatury wykorzystywanej na zajęciach została wydana w 2008 roku, *historia rosyjskiego obszaru językowego* – 2010 (jest to przy tym kolejne wydanie pozycji, która ukazała się znacznie wcześniej). Trudno więc mówić o uwzględnieniu najnowszych badań w dydaktyce dla kierunku.

O pewnym zastoju w wykorzystywaniu najnowszych badań świadczą zwłaszcza spisy rekomendowanej literatury dla zajęć, które z założenia uwzględniać powinny właśnie najnowsze ustalenia, np. zajęcia *najnowsze tendencje w nauczaniu języków obcych* – w zakresie podstawowym sugeruje literaturę sprzed dziesięciu lat – z 2013 roku, *język rosyjski XX/XXI wieku* – z 2008 roku, a dla zajęć: *podstawy przedsiębiorczości* – najnowsza pozycja to publikacja z 2010.

Zasoby biblioteczne udostępniane są w formie tradycyjnej, a także elektronicznej. Biblioteka, poza tradycyjnym zakresem działalności usługowej, udostępnia zbiory również poprzez wykonywanie skanów zamówionych materiałów i wysyłanie ich drogą elektroniczną studentom i pracownikom. Stanowi to również wsparcie procesu dostosowania liczby egzemplarzy w zasobach bibliotecznych do procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów, a także dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami lub sprawujących opiekę nad małymi dziećmi.

W bibliotece funkcjonuje system biblioteczno-informacyjny Prolib, umożliwiający szybki dostęp do aktualnych zasobów informacji naukowej w formie tradycyjnej i elektronicznej, o zasięgu międzynarodowym oraz zakresie dostosowanym do potrzeb, wynikających z procesu nauczania i uczenia się na ocenianym kierunku, a także działalności naukowej w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowany jest kierunek, w tym w szczególności dostępu do piśmiennictwa zalecanego w sylabusach. Dzięki działalności biblioteki, studenci i kadra badawczo-dydaktyczna posiadają dostęp do światowych zasobów informacji naukowej za pośrednictwem licencjonowanych serwisów elektronicznych, książek i czasopism.

Dzięki platformom: Springer, Science Direct, EBSCO, Wiley Online Library, JSTOR, Ibuk Libra użytkownicy Biblioteki UR mogą korzystać z około 500 tytułów e-booków oraz mają dostęp do ponad 340 tytułów czasopism elektronicznych z zakresu filologii rosyjskiej. Wszystkie zasoby elektroniczne dostępne są w całej sieci komputerowej UR, a co za tym idzie na wszystkich komputerach przeznaczonych dla czytelników w Bibliotece UR.

Korzystanie z zasobów bibliotecznych jest w pełni możliwe dla osób z niepełnosprawnością poprzez m.in. dostęp „open-space”, zdalny dostęp do zasobów, stanowiska w czytelni posiadające rozmaite dostosowania dla osób z dysfunkcją narządu ruchu, kończyn górnych, narządu słuchu oraz wzroku, zamawianie materiałów bibliotecznych online i in.

Uczelnia zapewnia szereg różnorodnych materiałów dydaktycznych opracowanych w formie elektronicznej, które udostępnia studentom w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość za pośrednictwem platformy uczelnianej oraz bezpośrednio, na zamówienie, z biblioteki.

Uczelnia prowadzi okresowe przeglądy infrastruktury dydaktycznej, w tym stosowanej w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, infrastruktury naukowej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych obejmujące ocenę sprawności, dostępności, nowoczesności, aktualności, dostosowania do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów, potrzeb osób niepełnosprawnością. Procedury prowadzenia przeglądów są realizowane z udziałem władz Instytutu oraz nauczycieli akademickich i osób odpowiedzialnych za poszczególne segmenty czy zakresy funkcjonalności, odnoszą się do wszystkich elementów infrastruktury odgrywających istotną rolę w realizacji procesu dydaktycznego, samodzielnej nauki/ prowadzenia badań, a także odpoczynku i rekreacji studentów na terenie jednostki. Stosowane metody weryfikacji i ustalania ścieżek rozwoju infrastruktury, ich zakres, warunki i tryb, a także osoby/ organy odpowiedzialne zostały dobrane prawidłowo.

Mimo prawidłowo zaplanowanego procesu wnioski z okresowych kontroli sprzętu nie są wykorzystywane do poprawy dostępności, nowoczesności, aktualności, dostosowania do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów, potrzeb osób niepełnosprawnością.

Procedury przyjęte w Uczelni przewidują udział nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, jak również studentów, w okresowych przeglądach infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych. Studenci mają możliwość wypowiedzenia się na temat infrastruktury w regularnie przeprowadzanych ankietach, jak również „interwencyjnie”, mogą też zgłaszać sugestie odnośnie infrastruktury, w szczególności zasobów bibliotecznych, w dowolnym czasie.

Wyniki okresowych przeglądów, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, nie są wykorzystywane do doskonalenia kluczowych elementów infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej, a także pozostałych elementów wyposażenia, pomocy, środków dydaktycznych, aparatury, oprogramowania i zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione częściowo.

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia umożliwiają realizację zajęć. Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. braku dostosowania budynku A3 do potrzeb osób z niepełnosprawnością;
2. niezapewnienia studentem i nauczycielem akademickim możliwości sprawnej realizacji procesu dydaktycznego poprzez zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych (brak klimatyzacji, progi, wąskie szlaki komunikacyjne)
3. braku uzupełniania księgozbioru z zakresu rusycystyki i roszoznawstwa o najnowsze publikacje.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

1. Zaleca się dostosowania budynku A3 o potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym podjęcie działań zmierzających do zwiększenia dostępności poszczególnych sal dydaktycznych poprzez zorganizowanie i oznakowanie w każdej z nich miejsca dla osoby z niepełnosprawnością zapewniającego podstawowy pakiet dostosowań do potrzeb tych osób;
2. Zaleca się właściwych warunków, zapewniających komfort pracy dla studentów i wykładowców adekwatnie do potrzeb realizacji procesu dydaktycznego na kierunku;
3. Zaleca się systematyczną aktualizację zbiorów bibliotecznych dedykowanych kierunkowi filologia rosyjska.
4. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

W ramach kierunku filologia rosyjska prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Jej zasięg określa lokalizacja Uczelni – województwo podkarpackie, graniczące bezpośrednio z Ukrainą. Umiejscowienie Uczelni było atutem dla kierunku filologia rosyjska do czasu rozpoczęcia konfliktu na Ukrainie. Podczas spotkania z przedstawicielami kierunku odpowiedzialnymi za współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym wskazano na charakter głównie społeczny

i kulturalny współpracy, który po rozpoczęciu konfliktu w roku 2022 znacząco został ograniczony (zawieszone zostały wyjazd i wizyt studyjne studentów w ramach prowadzonej współpracy z partnerskimi uczelniami w Ukrainie i Rosji). Filologia rosyjska prowadzona jest jako kierunek o charakterze ogólnoakademickim, co zauważalne jest w zakresie przykładów prowadzonej współpracy – skupione dotychczas były na szkołach, które realizowały/ realizują nauczanie języka rosyjskiego. Uczelnia posiada kilka podpisanych porozumień z podmiotami dedykowanymi do współpracy z Katedrą Rusycystyki.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest prowadzona w sposób stały od lat, jednak poszczególne działania są doraźne, a dodatkowo współpraca ta nie ma charakteru systemowego. Stałe kontakty z otoczeniem interesariuszy zewnętrznych opierają się w głównej mierze na bezpośrednich kontaktach osób odpowiedzialnych za współpracę z interesariuszami zewnętrznym na poziomie wydziału i instytutu. Prowadzona współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami ma bardzo niewielki wpływ na koncepcję i program studiów. W znacznej mierze jest to spowodowane faktem braku stałych mechanizmów które pozwalałyby rozwijać zarówno zakres współpracy Uczelni i zaangażowanych podmiotów, jak również odpowiednio informować potencjalnych zainteresowanych o możliwościach takiego wpływu na kształt kierunku filologia rosyjska. Formy współpracy ograniczone są do organizacji praktyk zawodowych dla studentów, choć i ta forma współpracy wskazana była na spotkaniu ze studentami jako nie do końca satysfakcjonująca (studenci zwracali uwagę na problemy z realizacją praktyk zawodowych tj. znalezienia odpowiedniego miejsca praktyki). W tym zakresie Uczelnia nie ma właściwego rozwiązania systemowego. Problemem w realizacji praktyk zawodowych jest przede wszystkim bariera bazy otoczenia społeczno-gospodarczego. Spotkanie przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców oferujących praktyki zawodowe dla studentów ocenianego kierunku z zespołem oceniającym ujawniło ograniczenia, jakie wynikają z braku systemowego podejścia do interesariuszy. **Rekomenduje się** podjęcie współpracy z interesariuszami z otoczenia samorządowego/publicznego (m.in. urzędy i jednostki samorządu terytorialnego, przedstawicielstwa urzędów centralnych).

Wykazywane formy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym mają ograniczony charakter. Podczas spotkania z zespołem oceniającym przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego wskazywali na zainteresowanie absolwentami kierunku filologia rosyjska oraz na istniejące w tym zakresie ograniczenia. Jednym z czynników, który ogranicza możliwości powstania szerszej oferty skierowanej do studentów przez obecnie zaangażowanych interesariuszy zewnętrznych jest zakres terytorialny, który determinuje możliwości skutecznej współpracy – znacząca większość podmiotów swoją działalność prowadzi poza miastem Rzeszowem. Z tego faktu wynika między innymi niska aktywność interesariuszy w oferowaniu praktyk zawodowych czy staży. Należy zauważyć, iż z opinii wyrażonych na spotkaniu przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, wynika faktyczne zainteresowanie studentami i absolwentami ze znajomością języka rosyjskiego, w tym specjalistycznych języków branżowych m.in. do obsługi dokumentów celnych.

Jednocześnie przedstawione przez Uczelnię w raporcie samooceny wspólne działania z otoczeniem społeczno-gospodarczym mają charakter głównie wydarzeń popularyzatorskich i kulturalnych, brakuje natomiast podejmowania wspólnych działań na poziomie wizytowanego kierunku będących formą aktywizacji związanej z przyszłą pracą zawodową absolwentów.

Brak odpowiednich procedur i systemu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym skutkuje również tym, że przeglądy współpracy mają charakter raczej doraźny, brak jest podejścia

systemowego. Na poziomie ocenianego kierunku nie są prowadzone systemowe działania mające na celu poszerzenie współpracy z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego. Działania prowadzone w ramach współpracy z interesariuszami zewnętrznymi nie są nastawione na efekty, które ułatwiają studentom wejście w rynek pracy. Część wykładowców prowadzi również działalność gospodarczą i przekazuje wiedzę praktyczną w ramach prowadzonych przez siebie zajęć, jednak podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci wskazywali na problem ze znalezieniem instytucji/przedsiębiorstwa, które chciałyby przyjąć ich na praktyki zawodowe. Uczelnia wykazała, że odbywa się przegląd współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, brak jest jednak umocowania tych działań w wewnętrznych procedurach, które zapewniałyby też stały rozwój i ewaluację.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione częściowo.

Uzasadnienie

Uczelnia prowadzi współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, jednak nie ma ona charakteru systemowego i w znacznym stopniu opiera się o interesariuszy niezwiązanych z Rzeszowem, co dodatkowo utrudnia rozwinięcie form współpracy na nowe aktywności skierowane do studentów kierunku. Dobór interesariuszy zewnętrznych ma charakter ograniczony, oparty jest głównie o absolwentów kierunku i bezpośrednio, osobiste kontakty pracowników kierunku. Brakuje instytucji publicznych czy samorządowych, przy jednoczesnym nastawieniu kierunku na działania głównie kulturalne i popularyzatorskie, które nie mają waloru rozwijania kompetencji studentów w zakresie przedsiębiorczości, czy pozyskiwania wiedzy o potrzebach i funkcjonowaniu rynku pracy zorientowanego na studentów i absolwentów kierunku. Brak jest procedur oraz dedykowanych instytucji wspierających współpracę z interesariuszami zewnętrznymi na poziomie kierunku. Brak charakteru systemowego współpracy przekłada się też na niskie zaangażowanie interesariuszy w procesy dotyczące programu studiów na wizytowanym kierunku. Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program są mocno ograniczone ze względu na brak dedykowanego ciała przedstawicielskiego, które obligowałoby do systemowych spotkań i wymiany doświadczeń. Forma prowadzonej współpracy nie pozwala na obiektywny przegląd i systematyczną ocenę.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ocenę spełniania kryterium Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. brak rozwiązań systemowych dotyczących współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym mających umocowanie we właściwych aktach wewnętrznych Uczelni;
2. braku udziału interesariuszy zewnętrznych w gremiach mających udział w kształtowaniu koncepcji kształcenia i programu studiów na kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

1. Zaleca się opracowanie i wdrożenie form współpracy na poziomie kierunku z otoczeniem społeczno-gospodarczym opartych o rozwiązania systemowe, mające swoje umocowanie we właściwych aktach wewnętrznych Uczelni/Kolegium/kierunku.
2. Zaleca się zapewnienie stałego udziału przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych w odpowiednich gremiach mających wpływ na kształtowanie koncepcji kształcenia i programu studiów na kierunku;
3. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia poprzez rozwój oferty kształcenia w języku angielskim, a także pozyskiwanie zagranicznych wykładowców do kształcenia studentów zajmuje ważne miejsce w wykazie dotychczasowych i aktualnych celów strategicznych Uczelni zakładających przygotowanie absolwentów posiadających wysokie kompetencje językowo-komunikacyjne w zakresie języka rosyjskiego i angielskiego przygotowanych do pracy z wykorzystaniem języków obcych w zespołach międzynarodowych.

Uczelnia na ocenianym kierunku stworzyła elementarne, typowe warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu. Działania w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia kierunku filologia rosyjska obejmują zarówno studentów ocenianego kierunku, jak też kadrę naukowo-dydaktyczną i przejawiają się włączaniem kadry naukowo-dydaktycznej oraz studentów w międzynarodową wymianę akademicką w ramach dostępnych programów szkoleniowych i stypendialnych, co umożliwia zdobywanie doświadczeń, wspiera doskonalenie badań naukowych oraz podnosi poziom merytoryczny oferty dydaktycznej. Studenci filologii rosyjskiej mają możliwość uczestniczenia w międzynarodowych studenckich konferencjach naukowych i seminariach, wyjazdach w ramach programu ERASMUS+ oraz wyjazdach finansowanych i wspieranych ze środków uczelni (granty dla kół naukowych, fundusze Rektora). Studenci kierunku są informowani o możliwości uczestnictwa w programach wspierających mobilność, a informacje o naborze są dostępne na stronie internetowej Uczelni.

Uczelnia posiada stabilne grono uczelni partnerskich w ramach programu Erasmus+, co zapewnia możliwość wyjazdu studentów i pracowników na uczelnie z Czech, Łotwy, Bułgarii i Austrii. W latach 2018-2021 w ramach programu Erasmus+ zrealizowano 14 wyjazdów studenckich (Czech – 7 osób, Łotwa -2 osoby, Norwegia – 1 osoba) oraz 6 wyjazdów pracowników (Czechy - 4 osoby, Łotwa – 2 osoby). Ponadto w roku akademickim 2021/2022 dwóch pracowników zrealizowało pobyty na uczelni w Austrii, w bieżącym roku akademickim przewidziane są 2 wyjazdy nauczycieli akademickich na uczelnie w Bułgarii.

Istotne znaczenie dla umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz rozwoju naukowego pracowników do wybuchu wojny w Ukrainie miały cykliczne konferencje naukowe organizowane wspólnie z Rosyjskim Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym im. A.I. Hercena w Sankt-Petersburgu, Międzynarodową Akademią Bałtycką w Rydze, Odesskim Uniwersytetem im. I.I. Miecznikowa, Astrachańskim Uniwersytetem Państwowym, Euroazjatyckim Uniwersytetem

Narodowym im. L.N. Gumilowa w Kazachstanie. W związku z pandemią w latach 2020-2021 konferencje odbywały się w formie zdalnej. W organizację i uczestnictwo w konferencjach włączani byli studenci kierunku. Ponadto Slawistyczne Koło Naukowe było organizatorem cyklicznej Międzynarodowej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej „Syberia - tradycje i obyczaje ludności”. Do wybuchu wojny w Ukrainie studenci i wykładowcy Katedry Rusycystki uczestniczyli w wymianie, realizacji projektów, konferencjach i kursach językowych we Włodzimierskim Uniwersytecie Państwowym, wykładach otwartych organizowanych przez uczelnie rosyjskie wspierane przez Ministerstwo Edukacji FR. Po wybuchu wojny w Ukrainie Uczelnia nie współpracuje z wymienionymi wyżej podmiotami i nie uczestniczy w tego typu spotkaniach.

W ostatnim okresie rozwijane są kontakty z partnerskimi uczelniami w ramach programu Erasmus+. Planowane jest podpisanie umowy z Uniwersytetem w Hradec Kralowe.

Działalność Uczelni w obszarze umiędzynarodowienia związanym z ocenianym kierunkiem nie obejmuje pełnego rodzaju i zakresu możliwych działań, zarówno w odniesieniu do studentów, jak i nauczycieli akademickich. Aktywności studentów w obszarze umiędzynarodowienia są incydentalne. Nauczyciele akademicy, zaś, w dużej mierze realizują umiędzynarodowienie indywidualnie w aktywnościach na konferencjach i in. wydarzeniach. Na poziomie Uczelni brak jest systemowych rozwiązań w odniesieniu do kadry np. uczestnictwa w stażach dydaktycznych, zorganizowanych kursach i szkoleniach, mobilnościach krótkoterminowych, projektach współpracy w odniesieniu do dydaktyki na kierunku.

Umiędzynarodowienie kształcenia jest monitorowane na poziomie Uczelni przez formalnie powołane ciała, prowadzone są statystyki wyjazdów i przyjazdów kadry oraz studentów, po a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących. Działania te nie przekładają się na tworzenie specyficznej dla kierunku oferty. W działaniach monitorujących nie uczestniczą studenci, a ich wyniki nie przekładają się na intensyfikację umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zostały stworzone elementarne, typowe warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych. Standardowo wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, co nie w pełni skutkuje podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Umiędzynarodowienie kształcenia na poziomie Uczelni podlega systematycznym ocenom. W działaniach monitorujących nie biorą udziału studenci, a ich wyniki nie są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika ze znikomości podejmowanych działań ukierunkowanych na wzrost umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

1. Zaleca się poszerzenie katalogu form współpracy z instytucjami zagranicznymi w odniesieniu do celów i koncepcji kształcenia na kierunku.
2. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest prowadzone systematycznie i ma charakter stały, ale przybiera podstawowe formy nie w pełni adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów oraz osiągania przez studentów efektów uczenia się, a także przygotowania do wejścia na rynek pracy i prowadzenia działalności naukowej.

Wsparcie studentów ma charakter materialny, merytoryczny i organizacyjny, jednakże zapewnione jest w podstawowym stopniu i w większości przypadków bez związku z przygotowaniem do prowadzenia działalności naukowej lub do udziału w tej działalności. W zakresie merytorycznego wsparcia studentów, wsparcie odbywa się m.in. poprzez udział w seminarium dyplomowym i współpracę z promotorem. Analizując prace dyplomowe stwierdzono uchybienia w zakresie ich jakości, co świadczy o niewystarczającym wsparciu w zakresie merytorycznym, które wspomagałoby przygotowanie studentów do udziału w działalności naukowej poprzez doskonalenie warsztatu badawczego. Studenci także uczestniczą w konferencjach i seminariach naukowych, przy czym wsparcie studentów ma charakter organizacyjny bądź motywacyjny, a nie merytoryczny.

W zakresie wsparcia materialnego, studenci mogą otrzymać podstawowe wsparcie w ramach stypendium Rektora i stypendium Ministra i są to jedyne formy materialnego wsparcia studentów, jakimi są objęci studenci. Wsparcie studentów w głównej mierze ma formę wsparcia organizacyjnego, polegającego na wsparciu w bieżących działaniach koła naukowe m.in. poprzez udostępnienie sal na spotkania kół naukowych, wsparciu organizacji konferencji i innych wydarzeń, które w sposób pośredni przekładają się na wsparcie w zakresie przygotowaniem do uczestnictwa w działalności naukowej o ile te wydarzenia mają charakter naukowy, co zazwyczaj nie ma miejsce w przypadku kół naukowych funkcjonujących w ramach ocenianego kierunku studiów.

Studenci wybitni mogą realizować się w kołach naukowych, uczestnicząc w konferencjach i seminariach naukowych i objęci są indywidualnym wsparciem opiekunów kół naukowych lub innych nauczycieli akademickich. Wsparcie to ma charakter nieformalny, a nie systemowy. Systemowo, wsparcie studentów wybitnych sprowadza się do możliwości uzyskania stypendiów materialnych takich jak stypendium rektora przewidzianego Ustawą prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, bądź stypendium Ministra. Studenci biorący udział w działalności badawczej prowadzonej przez uczelnię teoretycznie mogą odbywać studia w ramach Indywidualnej Organizacji Studiów, przy czym nie ma to zastosowania w przypadku studentów filologii rosyjskiej, ponieważ studenci nie są czynnie włączani w działalność naukową Katedry.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się uwzględnia różnorodne formy aktywności, w tym aktywności sportowe, artystyczne i organizacyjne. Studenci mają możliwość i biorą aktywny udział

w działaniach organizacyjnych w ramach wydarzeń promujących kierunek filologia rosyjska. Otrzymują wsparcie w tym zakresie po stronie kadry dydaktycznej. Dodatkowo, studenci mają możliwość uczestnictwa w organizacjach studenckich, do czego są zachęceni. Wsparcie ma zatem charakter motywacyjny.

Wsparcie studentów jest dostosowane do różnych grup studentów, studentów niestacjonarnych, stacjonarnych, pracujących oraz niepracujących w tym do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Uczelnia realizuje wsparcie poprzez umożliwianie korzystania z urlopu dziekańskiego czy też Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS), co jest podstawową formą wsparcia przewidzianą aktami nadrzędnymi. O IOS mogą ubiegać się także uczestnicy zawodów sportowych na poziomie krajowym lub wyższym, studiujący dwa kierunki równolegle oraz osoby odbywający część studiów w innej uczelni w ramach programu wymiany studenckiej.

Główną jednostką odpowiedzialną za wsparcie studentów z niepełnosprawnością jest Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych (BON) w ramach którego organizowane są konsultacje psychologiczne dla studentów, bezpłatne kursy i warsztaty szkoleniowe, pomoc asystenta dla osoby z niepełnosprawnością, akcje informacyjne oraz pomoc instytutowego konsultanta ds. z niepełnosprawnościami. Wątpliwości budzi brak miejsc w salach dostosowanych do osób z niepełnosprawnościami ruchowymi, co może utrudniać realizację wsparcia w procesie uczenia się jak i sam proces uczenia się.

W ramach wsparcia studentów w procesie uczenia się, istnieje procedura składania skarg i wniosków do Dziekana KNH, która uwzględnia odwołanie do wyższej instancji (Rektor) i ewentualne opiniowanie przez właściwego pracownika istotnego z punktu widzenia sprawy. Ponadto, studenci mogą nieformalnie osobiście zgłaszać skargi i nieprawidłowości np. do opiekuna roku lub za pośrednictwem samorządu studenckiego. Wątpliwości budzi możliwość formalnego złożenia skargi w sposób anonimowy, czego nie udało się potwierdzić, ale jednocześnie studenci mogą nieformalnie składać skargi w sposób anonimowy przez samorząd studencki.

Uczelnia zapewnia wsparcie studentów obejmujące działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa i przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i przemocy, uwzględniające zasady reagowania w przypadku zagrożenia. Wykorzystywane są do tego m.in. internetowe kanały informacyjne takie jak strony internetowe uczelni. Studenci muszą odbyć w ramach pierwszego roku studiów obowiązkowe szkolenie BHP. Ponadto uczelnia w porozumieniu z samorządem studenckim prowadzi działania informacyjne i edukacyjne w omawianym zakresie. Istnieje system reagowania na naruszenia Kodeksu Etyki bądź innych przepisów obowiązujących w uczelni oraz funkcjonują Komisje Dyscyplinarne, które mogą wyciągnąć konsekwencje w przypadku wystąpienia istotnych naruszeń przepisów.

Stosowane są podstawowe metody motywowania studentów do osiągania wysokich wyników uczenia się, które mają postać materialną i wynikają z aktów nadrzędnych (stypendium Rektora, stypendium Ministra). W ramach uczelni istnieje możliwość otrzymania Lauru Rektora i Dyplomu Uznania w ramach nagrody dla najlepszych absolwentów UR, jednakże nie są to instrumenty oddziałujące na studentów w sposób motywujący, ponieważ zespół oceniający nie odnotował zainteresowania wśród studentów filologii rosyjskiej tą nagrodą, a część studentów nawet nie słyszała o takiej nagrodzie. Studenci filologii rosyjskiej także nie są włączani do działalności badawczej prowadzonej przez Katedrę (np. w formie współautorów badań).

Studenci są wspierani przez pracowników administracji różnych jednostek organizacyjnych, zarówno tych działających przy Katedrze (sekretariat Katedry), jak i tych ogólnouczelnianych (Dziekanat KNH). Kompetencje kadry odpowiadają potrzebom studentów i umożliwiają wszechstronną pomoc w rozwiązywaniu studenckich spraw. Ponadto, wsparcie kadry administracyjnej jest wspierane przez zaangażowanie nauczycieli akademickich w rozwiązywanie problemów studentów.

Samorząd studencki i organizacje studenckie są wspierane materialnie i pozamaterialnie przez uczelnię. Przedstawiciele samorządu studenckiego są włączani w proces opiniowania wewnętrznych aktów prawnych oraz programów studiów. Ponadto studenci zasiadają w licznych gremiach koleżeńskich na poziomie Kolegium (Zespół ds. Oceny Procesu Kształcenia, Rada Dydaktyczna KSH) Uczelni (m.in. Komisja ds. Kształcenia). Warto jednak podkreślić, że studenci filologii rosyjskiej nie są zaangażowani we wspomniany Zespół, a jedynie w zespół programowy kierunku i Radę Dydaktyczną Kolegium Nauk Humanistycznych. Wątpliwość budzi praktyka wskazywania studentów do zespołu programowego kierunku filologia rosyjska przez nauczycieli akademickich. Stwierdzono, że dobór studentów do zespołu jest inicjowany przez pracowników Katedry, a nie odbywa się na zasadzie wskazania przedstawiciela przez samorząd studencki, co może prowadzić do ograniczenia wpływu na program studiów przez samorząd studencki, który jest wyłącznym reprezentantem ogółu studentów. Ponadto, istnieje już formalna procedura, która określa, że to samorząd studencki wskazuje przedstawiciela studentów do zespołu. **Rekomenduje się** rewizję dotychczasowej, nieformalnej praktyki oraz wypracowanie zmian, które zapewnią reprezentację studentów filologii rosyjskiej w zespołach związanych z procesem dydaktycznym oraz jakością kształcenia, którzy są wybierani w sposób autonomiczny przez samorząd studencki. Rozwiązanie tego typu nie wyklucza motywowania studentów do zaangażowania się w takie zespoły przez nauczycieli akademickich. Jednakże, ostateczny wybór reprezentantów studenckich powinien odbywać się w sposób niezależny.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom przy udziale studentów w formie respondentów ankiet oraz w formie członków zespołów, rad i komisji związanych z procesem kształcenia. Jednocześnie wyniki z okresowych przeglądów nie są wykorzystywane w dostatecznym stopniu do doskonalenia wsparcia i jego form.

Na poziomie ogólnouczelnianym funkcjonuje WSZJK (Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia), zgodnie z którym istnieją jednostki organizacyjne odpowiedzialne za jakość kształcenia, w tym odpowiedzialne za systematyczne przeglądy wsparcia studentów i warunków studiowania.

Jednymi z form cyklicznych przeglądów wsparcia studentów są:

- ankieta oceny wsparcia oferowanego studentom;
- studencka ankieta oceny warunków studiowania;
- ankieta oceny prowadzącego przedmiot (pośrednio związana także ze wsparciem studentów).

Ankieta oceny wsparcia oferowanego studentom jest badaniem jakości wsparcia studentów, które uwzględnia; badanie skuteczności różnych form wsparcia, stopień zadowolenia studentów i zasięg jego oddziaływania. Jednakże badanie to, wprowadzone w maju 2023 roku w formie pilotażu, nie obejmuje wszystkich studentów, w tym nie obejmuje studentów filologii rosyjskiej. Jednocześnie nie prowadzi się analogicznych badań w formie ankiet na poziomie Kolegium bądź Katedry. **Rekomenduje się** rozszerzenie badania ogólnouczelnianego na wszystkie kierunki studiów, w tym kierunek oceniany. **Rekomenduje się** prowadzenie badań na wyższym poziomie dokładności np. w ramach kierunku

filologia rosyjska, w celu uzyskania dokładniejszych danych o skuteczności systemu wsparcia studentów w ramach ocenianego kierunku.

Studencka ankieta warunków studiowania jest inną ankietą, pozyskującą informacje m.in. o jakości wsparcia studentów związaną z obsługą administracyjną studentów przez dziekanat. Zasadniczy problem jaki został zdiagnozowany to niereprezentatywna próba studentów filologii rosyjskiej w ramach tej ankiety, co zostało szerzej opisane przy standardzie jakości kształcenia 9.2 z uwagi na to, że omawiane badanie przede wszystkim bada dostępność i jakość informacji publikowanych przez Uczelnię. Z kolei ankieta oceny prowadzącego przedmiot, także uwzględnia badanie bezpośredniego wsparcia studenta przez nauczyciela akademickiego w ramach konsultacji oraz podczas zajęć dydaktycznych.

Wspomniane okresowe badania potwierdzają systematyczne przeglądy systemu wsparcia studentów, jednak są one realizowane na dość wysokim stopniu ogólności z uwagi na ogólnouczelniany poziom badań, a jednocześnie nie wszystkie z nich zostały wdrożone na każdym z kierunków studiów, m. in. nie obejmując filologii rosyjskiej. Pozyskane informacje w ramach badań są analizowane również w sposób ogólny. Przykładem może być raport z pilotażowego badania oceny wsparcia oferowanego studentom. We wnioskach nie wspomniano o dość istotnym problemie sygnalizowanym przez studentów w zakresie zrozumienia i egzekwowania indywidualnej organizacji studiów przez nauczycieli akademickich, a można taki problem zidentyfikować wczytując się w wyniki badania. Jednocześnie nie sposób stwierdzić dokładnie jakiego kierunku studiów dotyczyły te uwagi.

Na niższym poziomie organizacyjnym, w ramach Kolegium funkcjonuje m.in. Rada Dydaktyczna KNH, w której kompetencjach leży przedstawianie wniosków wynikających z ogólnouniwersyteckich badań ankietowych, w tym także z wyników badań związanych ze wsparciem studentów. Mimo pozornie działającego i rozbudowanego systemu ewaluacji wsparcia studentów jak i systemu ewaluacji jakości kształcenia, nie został zdiagnozowany systemowy brak ewaluacji wsparcia studentów w zakresie przygotowywania ich do działalności naukowej i motywowania ich do podejmowania działań w tym zakresie. W ankiecie badającym wsparcie studentów, jedynymi aspektami związanymi z działalnością naukową jakie są uwzględnione w ramach ankiety to ogólna ocena wsparcia w zakresie: indywidualnej organizacji studiów, koła naukowego oraz dofinansowania udziału w konferencjach i publikacji artykułów naukowych. Nie są prowadzone dokładne badania jak przebiega wsparcie merytoryczne w zakresie działalności naukowej. Nie są również prowadzone badania czy studenci czują się motywowani przez nauczycieli akademickich do prowadzenia działalności naukowej, która jest celem studiów o profilu ogólnoakademickim.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie uczenia się przybiera różne formy, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi głównie społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu bieżących problemów, jak również w podstawowym stopniu motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się. Wsparcie studentów w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub

udziału w tej działalności, sprowadza się do motywowania studentów do udziału w konferencjach i seminariach naukowych.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, jednak wyniki tych przeglądów nie są wykorzystywane w działaniach doskonalących w wystarczającym stopniu.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. niewystarczającego wsparcia studentów kierunku w zakresie przygotowania do badań naukowych lub uczestnictwa w badaniach;
2. niewystarczającego wsparcia studentów w przygotowaniu do wejścia na rynek pracy;
3. brak systemowych rozwiązań w zakresie ewaluacji form wsparcia studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

1. Zaleca się zwiększenie wsparcia studentów ukierunkowanego na ich przygotowanie do prowadzenia badań lub uczestnictwo w badaniach;
2. Zaleca się opracowanie i wdrożenie systemowych rozwiązań w zakresie przygotowania studentów kierunku do wejścia na rynek pracy;
3. Zaleca się wdrożenie systemowych rozwiązań dotyczących ewaluacji form wsparcia studentów;
4. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

W ramach kierunku filologia rosyjska, prowadzonym przez Uniwersytet Rzeszowski zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także zatrudnienia absolwentów kierunku. Wszelkie informacje w tym zakresie są umieszczane na stronach internetowych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Analiza dostępności informacji związanych z procesem kształcenia została przeprowadzona z uwzględnieniem kluczowych elementów znajdujących się w poniższej tabeli:

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	Tak
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	Tak
3.	Zasady rekrutacji	Tak
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	Tak
5.	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	Tak
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	Tak
7.	Aktualne programy studiów	Tak
8.	Sylabusy	Tak
9.	Kompletność sylabusów	Tak
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	Tak
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	Tak
12.	Erasmus	Tak
13.	Most	Tak
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	Tak
15.	Harmonogram zajęć	Tak
16.	Regulamin studiów	Tak
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	Tak
18.	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	Tak
19.	Biuro Karier	Tak
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	Tak
21.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	Tak

Spośród 21 kluczowych informacji, w zakresie wszystkich wymienionych został zapewniony publiczny dostęp do informacji. Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym są określone Uchwałą Senatu UR nr 463/06/2019, która jest publicznie dostępna. Informacje o przedmiotach objętych procedurą potwierdzania efektów uczenia się w ramach kierunku filologia rosyjska nie są dostępne, przy czym wynika to z limitów przyjęć ustalanych w drodze zarządzenia Rektora, które nie przewidują przyjęcia studentów w drodze potwierdzania efektów

uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym. Jednocześnie na Uczelni w ramach Działu Jakości i Akredytacji UR funkcjonuje Punkt Informacyjny, którego zadaniem jest udzielanie informacji w wyżej opisanym zakresie.

W zakresie informacji związanych z procesem kształcenia nie wykryto żadnych uchybień, a informacje są dostępne publicznie i przedstawione w sposób prosty, intuicyjny, kompleksowy oraz zgodnie z potrzebami różnych grup odbiorców (w tym osób z niepełnosprawnościami wzrokowymi).

Katedra Rusycystyki wykorzystuje media społecznościowe i nieformalną drogę komunikacji ze studentami, wspierając w ten sposób zapewnianie dostępu do informacji. Koła naukowe i samorząd studencki także są zaangażowane we wsparcie zapewniania dostępu do informacji przez uczelnię.

Uczelnia prowadzi cykliczny monitoring aktualności, rzetelności, zrozumiałości i kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców. Są wyznaczeni pracownicy, którzy odpowiadają za dbanie o rzetelność i aktualność udostępnianych informacji na różnych poziomach organizacyjnych (w tym także na poziomie Katedry). Dodatkowo, istnieje procedura i harmonogram weryfikacji informacji w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Wspomniany przegląd informacji uwzględnia sprawowanie nadzoru nad tym procesem przez stosowną jednostkę organizacyjną. Prowadzone są również cykliczne badania warunków studiowania, które uwzględniają zbieranie informacji od studentów w zakresie dostępności i jakości informacji na stronach internetowych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Niestety, ankiety są wypełniane przez marginalną liczbę studentów kierunku filologia rosyjska (8 z 117 studentów wypełniło ankietę dot. warunków studiowania KSH w 2022 roku, a w 2023 roku jedynie 1 z 91 studentów filologii rosyjskiej). **Rekomenduje się** podjęcie rewizji dotychczasowej formy promocji ankiety i pozyskiwania informacji w ramach „Studenckiej ankiety oceny warunków studiowania” w celu osiągnięcia reprezentatywnej próby dla ocenianego kierunku studiów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Polityka zapewniania jakości kształcenia obowiązująca na Uczelni jest określona zapisami formalnie przyjętego wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia. Nadzór nad funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni sprawuje rektor, na poziomie centralnym za wdrożenie i koordynację działań odpowiada prorektor ds. studenckich i kształcenia. Ważną rolę w procesie zapewnienia jakości kształcenia odgrywa senacka komisja ds. kształcenia odpowiadająca m.in. za monitorowanie i analizy jakości kształcenia na poziomie Uczelni oraz inicjowanie działań doskonalących (opracowanie ogólnouczelnianych procedur jakości kształcenia, opiniowanie programów studiów dla prowadzonych oraz tworzonych kierunków studiów).

Nadzór merytoryczny nad kierunkiem studiów sprawuje Zespół Programowy kierunku studiów, powołany przez Prorektora ds. Kolegium. W skład zespołu programowego wchodzi nauczyciele akademicki posiadający dorobek naukowy w dyscyplinie językoznawstwo (8), literaturoznawstwo (1) oraz przedstawiciel samorządu studentów. Kierownik kierunku kieruje pracami zespołu programowego, w szczególności w zakresie tworzenia dokumentacji programu studiów, jego oceny i ewaluacji. Sprawuje również nadzór nad procesem dydaktycznym, organizacją i przebiegiem praktyk programowych studentów.

Na poziomie Kolegium nadzór nad funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w kolegium sprawuje Dziekan wspierany przez komisje i zespoły (ds. procesu kształcenia, ds. oceny jakościowej prac dyplomowych, ds. Infrastruktury).

Nadzór merytoryczny nad kierunkiem sprawuje powoływany przez prorektora ds. kolegium zespół programowy kierunku (w skład zespołu programowego ocenianego kierunku wchodzi 9 nauczycieli akademickich, w tym 8 posiadających dorobek w dyscyplinie językoznawstwa i 1 – literaturoznawstwo, oraz przedstawiciel samorządu studentów), któremu przewodniczy wyłoniony z jego składu kierownik kierunku (powołany przez rektora na wniosek dziekana).

Kierownicy kierunków wraz z dziekanem Kolegium, prodziekanami, przedstawicielami studentów i administracji tworzą Radę Dydaktyczną Kolegium, która jest odpowiedzialna za kształtowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w kolegium, jego ewaluację i doskonalenie (do zadań rady należy m.in. opiniowanie zmian w programach studiów, analiza i doskonalenie funkcjonujących procedur zapewnienia jakości kształcenia oraz inicjowanie działań projakościowych). Zespół programowy kierunku odpowiada za: opracowanie koncepcji kształcenia dla kierunku studiów, oceny programu studiów, sylabusów, inicjowanie działań dotyczących współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz przedkłada radzie dydaktycznej Kolegium propozycje zmian w programie studiów, obsady kadrowej kierunku, wstępnej oceny tematów prac dyplomowych, analizy i oceny warunków realizacji procesu kształcenia (infrastruktura dydaktyczna, rozkład zajęć i ich organizacja, dostępności informacji o programach studiów, sylabusy zajęć). Obsadę zajęć dydaktycznych na kierunku zatwierdza dziekan w porozumieniu z dyrektorami instytutów zatwierdza. Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów określają formalnie przyjęte uchwały i zarządzenia Rektora UR (Uchwała nr 413/02/2019 Senatu UR z dnia 28 lutego 2019 r. oraz Zarządzenie Rektora UR nr 12/2019). W procesie projektowania i doskonalenia programów uwzględniane są wnioski i opinie interesariuszy wewnętrznych (tj. nauczycieli, studentów) jak

i zewnętrznych (m.in. opinie przedstawicieli instytucji, w których studenci kierunku realizują praktyki programowe).

Na Uczelni systematycznie prowadzona jest ewaluacja programu kształcenia na kierunku w oparciu o analizę sylabusów (obejmuje co najmniej ocenę spójności efektów dla zajęć z efektami uczenia się dla kierunku, dobór metod kształcenia i oceniania zakładanych efektów uczenia się, zgodności treści programowych z aktualnym stanem wiedzy, poprawność szacowania bilansu nakładu pracy studenta, dobór literatury). Analizie podlegają także praktyki zawodowe studentów pod kątem zgodności zakładanych efektów uczenia się z profilem działalności instytucji przyjmujących studentów na praktyki. Praktyki podlegają również hospitacji, zgodnie z ogólnouczelnianą procedurą. Monitorowaniu podlega również proces dyplomowania (obejmuje co najmniej zatwierdzanie tematyki prac dyplomowych oraz weryfikację obronionych prac). Każdego roku powołany przez Dziekana Kolegium zespół ds. oceny jakościowej prac dyplomowych przeprowadza w oparciu o przyjęte w Uczelni kryteria ocena jakości prac dyplomowych oraz recenzji prac.

Badania jakości kształcenia prowadzone są zarówno na poziomie kierunków studiów jak również na poziomie Kolegiów i Uczelni (w oparciu o ustalone wzory formularzy), co pozwala na dokonanie kompleksowej analizy i oceny procesu zarządzania kierunkiem. Rekomendacje na rzecz poprawy, jakości kształcenia, wynikające z badania za dany rok akademicki, stanowią podstawę do podjęcia przez jednostki Uczelni działań doskonalących i są dostępne są na stronie internetowej.

Ocena osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na kierunku dokonywana jest również na podstawie analizy wyników sesji egzaminacyjnych oraz wyników ocen ankietowych poszczególnych zajęć. W ocenie uzyskanych efektów uczenia się uczestniczą również absolwenci kierunków studiów (ankieta Badanie losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego).

W procesie oceny i doskonalenia programów studiów na kierunku *filologia rosyjska* uwzględniane są zarówno wnioski i opinie interesariuszy wewnętrznych (tj. nauczycieli, studentów) jak i zewnętrznych. Istotne w doskonaleniu procesu kształcenia są opinie przedstawicieli instytucji, w których studenci kierunku realizują praktyki programowe.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia, przy czym na ocenianym kierunku procedury wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia nie są w pełni wdrożone, co ma wyraz w częściowym braku ich skuteczności diagnostycznej, a w sytuacjach, gdy zostaje postawiona prawidłowa diagnoza, podejmowaniu działań naprawczych, które w części przypadków w ograniczonym stopniu przyczyniają się do poprawy sytuacji.

Ponadto Uczelnia nie podejmuje, pomimo zdiagnozowanych potrzeb, działań ukierunkowanych na zapewnienie właściwych warunków adekwatnie do potrzeb realizacji procesu dydaktycznego na kierunku, zapewniających komfort pracy dla studentów i wykładowców.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne, ale nie w pełni wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

W analizie stanu faktycznego zostały zdiagnozowane nieprawidłowości uniemożliwiają ocenę kryterium spełnione, które wynikają z:

1. niepełnego wdrożenia na kierunku procedur uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia w odniesieniu do okresowej oceny programu studiów i jego doskonalenia;

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia:

1. Zaleca się pełne i efektywne wdrożenie na kierunku zasad uczelnianego systemu zarządzania jakością kształcenia implikującego wprowadzenie skutecznych działań naprawczych w odniesieniu do programu studiów i jego realizacji.
2. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226).
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 661, z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).
7. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
8. Uchwała nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej, z późn. zm.
9. Uchwała nr 600/2023 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej.

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art.

68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz

aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

